

Dabartinė Lietuvos Ekonominė Padėtis

Lietuvos Banko biuletinis šitaip nušviečia Lietuvos ekonominę padėtį.

PREKYBA. Bendroji prekybos buklė tebėra ta pat, kaip ir ankščiau. Vidus prekyba vyksta normaliau. Sezoninė prekyba silpnoka. Obuolių eksportas nežymus. Šiemet obuolių Lietuvoje užderėjo mažai. Nors ir yra rinkų užsieny, tačiau nėra ko išvežti. Paukščių pašuylimas visiška nežymus. Linų ir sėmenų rinkose didesnis judėjimas dar nepasiraiškė.

Prekyba su užsieniu paskutiniu laiku ko nors nepaprasto nedavė. Per devynius mėnesius iš Lietuvos išvežta prekių už 118 milijonų litų, o įvežta Lietuvos už 106 mil. litų. Eksporto perteklius sudaro 12 milijonų litų. Lyginant su perėjais metais, eksportas šiemet sumažėjo 17 nuosimėčių, o importas 15 nuosimėčių. Šiemet žymiai sumažėjo kiaušinių ir šiaip žemės ūkio produktų išvežimas. Padi-dėjo truputį pramonės gaminių ir miško eksportas. Importo sumažėjimą nusiųvė cukrus, popieris ir audiniai, kurie gaminami vietoje. Gerokai sumažėjo ir l'uksuinių prekių (automobilių, kosmetikos, brangių kailių, aukso dirbinių) importas.

PRAMONĖ. Paskutiniu laiku normaliau pradėjo dirbti tos pramonės šakos, kurių gaminių skiriamas vietos rinkai, pav. audimo fabriakai, malunai, plytinės. Lentpiuvės dirba tik pagal užsakymus. Linų apdirbimo fabriakai darba dar tik pradeda. Metalo, aliejaus, kartonažo, konservų fabrikuose gamyba sumažėjo 20 nuosimėčių.

Akcizuojamų prekių gamyba krito. Spirito gamyba sumažėjo 11%, tabako 13%, gilzų 10%, degtukų 9%, arbatos 6%. Alaus ir degtinės gamyba pasiliko ta pati, o vyno 34% pakilo.

Naujų pramonės įmonių paskutiniu laiku įsistėję aštuonetas. Investuotas į jas kapitalas siekia, tik 310.000 litų. Subankrutavo arba pateko į sunkią padėtį 7 firmos, kurių bendroji skolų suma sudaro 280.000 litų.

ZEMĖS UKIS. Žemės ūkio padėtis paskutiniu laiku mažai tepatikėjo. Nauji sunkumai žemės ūkio neuzgulė, bet senieji slėgia kaip slėgė. Uk'ai stengiasi praktikuoti naujas gamybos šakas. Daugiau dėmesio pradedama kreipti namų pramonėi ir daržininkystėi. Bienu užkūtu tarpu laikosi toj pacioj aukštūmoj. Gyvul'niškystės nauji sunkumai neįstiko, išsiskyrus bekonus. Raguočių skaičius didinamas ir daroma jų atranka. Arkliai auginami daugumoje tik savę reikalams. Tas pats vyksta ir avių ūkyje. Javų uk's kai kuriais atžvilgiais yra pagerėjęs. Atskirų javų rušių derlius šiemet yra žymiai didesnis negu pernai. Taip pat didesnis ir bulvių derlius (42.000 tonų). Uk'ininkai pasidarę tautpesni ir atsargesni. Jų mokamoji galia nesumažėjo.

VARŽYTYNĖS. Šiemet kilnojamam turtui pardoti buvo 2.222 varžytynės, o pernai tik 1.411. Nekilnojamo turto pardavimų iš varžytynių šiemet buvo 965. Kilnojamo ir nekilnojamo turto skolos sudarė 8,5 milijonus litų.

STATYBA. Per šiu metų statybos sezona pastatyta visoje Lietuvoje 1.749 gyvenamų namų, 58 patalpos įmonėms ir 1.410 kitų trobesių. Į statybų lėdas kapitalas siekia 24 milijonus litų. Statyba šiemet sumažėjo gana žymiai, ypač laikinoje sostinėje Kaune.

FINANSAL. Valstybės pajamos šiemet sumažėjo 9% ir siekia tik 166,5 mil. litų. Daugiausia pajamos sumažėjo iš maitų, iš geležinkelų, monopolijų ir tabako akcizo mokesčių. Pajamos padidėjo iš žemės mokesčių ir miškų ukio. Valstybės išlaidos šiemet sumažėjo 11%, ir siekia tik 168,5 mil. litų.

KREDITŲ DAVIMAS paskutiniu laiku suvaržytas. Žemės bankus kreditus uk'ininkams paskutiniu metu laikinai nutraukė. Lietuvos bankas aukso fonde turi aukso 49,56 mil. litų vertės ir septynis valiutos 10,86 mil. litų. Banknotų padengimo aukso siekia 6g nuosimėčius. Banknotų apyvartoje yra 98 milijonai litų. — Tsb.

No. 48-tas Telefonas Dial 5-1094 WORCESTER, MASS. 2-TRA GRUODŽIO (DEC.) 1933 M. Kaina 5 Centai VOL. XVII

Sovietai Netrukus Pirks Už 520,000.00 Prekių Iš Suv. Valstijų

Manoma, kad netrukus Sovietų Rusija pradės dideliu mastu prekybos reikalus su Suv. Valstijomis. Smith W. Brookhart, patarėjas del Rusijos marketų pr'e agrikultūros departamento, pareiškė, kad Sovietai yra pasirengę pirkti iš Suv. Valstijų įvairių prekių už 520 milijonų dolerių, kaip vata, audinius, gyvulius, išdirbusių aparatų ir gelžkelių reikmenis. Tai bus 5 sykius didesnis pirk'n's negu, kad buvo 1930 metais ir 45 sykius didesnis negu perėjais metais. Reikia t'kėtis, kad pripažinimas Sovietų Rusijos su 160 milijonų gyventojų ir Suv. Valstijų su 130 milijonų gyventojų nebus tuščia frazė, bet bus daug žadančių faktorium pramonės išsivystyme ir bedarbės pašalinimui.

Šis Sovietų Rusijos pripažinimas per Suv. Valstijas buvo jau 24 tautos pasaulio iš eilės. Sekančios tautos turi pilnus diplomatinius pasikeitimus su Sovietų Rusija:

- 1—Afganistanas
- 2—Austrija
- 3—Kinija
- 4—Danija
- 5—Estija
- 6—F'nländija
- 7—Francuzija
- 8—Vokietija
- 9—Didžioji Britanija
- 10—Grekija
- 11—Airija
- 12—Iraqas
- 13—Italija
- 14—Japonija
- 15—Saudijos Kunig'auk.
- 16—Latvija
- 17—Lietuva
- 18—Norvegija
- 19—Lenkija
- 20—Ispanija
- 21—Svedija
- 22—Turkija
- 23—Suv. Valstijos
- 24—Urugvajus

0 dar yra 29 tautos, kurios neturi diplomatinių užmezgimų su Sovietų Rusija. Štai jos:

- 1—Albanija
- 2—Argentina
- 3—Belgija
- 4—Bolivija
- 5—Brazilija
- 6—Čile
- 7—Kolumbija
- 8—Kosta Rika
- 9—Kuba
- 10—Čekoslovakija
- 11—Dominikonų Resp.
- 12—El Salvadoras
- 13—Ethiopia
- 14—Guatemala
- 15—Haiti
- 16—Honduras
- 17—Hungarija
- 18—Liberija
- 19—Meksika
- 20—Nicaragua
- 21—Panama
- 22—Peru
- 23—Portugalija
- 24—Rumunija
- 25—Siama
- 26—Šveicarija
- 27—Nederlandija
- 28—Venezuela
- 29—Jugoslavija

Jau Surinkta 300.000 Lietuviškų Pavardžių

Pavardžių registravimas valstijoje jau baigtas. Yra surinkta jau 300.000. Pavardėms tvarkyti — skirstyti paskirtas valdininkas, kurį prižiuri Universiteto docentas dr. A. Salys ir studentai. Tvarkant visą Lietuvą yra jau padalinta į 10 rajonų. Kiekvienam rajonui paskirtas žmogus, kuris nusiimaną ap'e lietuvių akcentologiją. Suregistruotoms pavardėms sutikrinti, sukirciuoti ir kita. Kai

šis darbas bus atliktas pavardeš lapelais dės obeceles tvarka ir iš jos, atitaisius sudarkytas pavardes, bus sudarytas lietuviškų pavardžių žodynas. Komisijos manymu, sudaryta lietuviškų pavardžių busia apie 800.000. Daugiausia sudarkytų pavardžių yra lenkiškom ir gudiski-kom galunėm. —

2,000 Maitininkų Užklupo ant Kareivių

Salisbury Md. — Du tūkstantčiai įnirusių žmonių su riksmu ir klišmu ir ap'singlavė ir kas ką pagriebė į rankas, užklupo ant kalėjimo, kuriame radosi keturi miesto gyventojai, kurie dalyvavo pakorime vieno nigerio, kad juos išgauti, nes likos areštuoti ant paliepimo gubernatoriaus Ritchie. Gubernatorius dagirdes apie užmanymą gyventojų, nusiuntė tenais milicija, kad apsaugoti kalėjimą nuo gaujos.

Milicija panaudojo ašarines bombas ant maitininkų, kurie atsakinėjo kareiviams su plytomis ir kitokiais įnagiais. Keliolika laikraščių reporteriai likos sužeistais ir jų kameroms sudaužytos. Kada sumišimas truputį apsimalsino, kareiviai išvežė kaltininkus į Baltimorės kalėjimą.

Žmonių minia buvo įnirus ant gubernatoriaus, nes pradėjo šaukti: "pakart toki gubernatorių už išaukumą milicijos ir areštavimą mūsų piliečių, kurie išpildė savo teismą ant tokio nigerio, kuris užklupinėjo ant baltųjų. Sakoma, kad negras George Armwood buvo užpuolęs ir išzaginęs seną baltą moterį.

Tačiau, netrukus, areštuotieji buvo pašaukti teaman, ir po 10 minučių tardymo rasta nekaltais ir paliausuoti.

San Jose, Cal. — Lapkričio 27 d. naktį įvykusi minia iš apie 15,000 žmonių užpuolė San Jose kalėjimą, kuriame buvo laikomi du žmogvagiai ir žudikai Jack Holmes ir Thomas Thurmond ir po aršios kovos su 20 policininkų išlaužė kolėjimą ir pagrobė abu kal'nus juos nusivedę su trūkšmu į vietinį parką abu pakorė. Abu šie m'nos nulinčiuoti žudikai labai žiauriai buvo pagrobė jauną vietinį gyventoją 22 m. amžiaus Brooke L. Hart ir lapkričio mėn. jį žiauriai nužudė ir įmetė į San Francisco įlanką.

Policijos suimti žmogžudžiai prisipažė kalti, bet įtūzusi minia negalėjo laukti teismo.

Žmonės, matė šį tragišką korimą, sakė, kad minios daugumą sudarė moterys, kurios korimo metu, automobilių žiburiais apšviečiant linčavimo sceną savo vaikus kėlė aukščiau galvų, kad jie turėtų progos pamatyti baisų valždą.

Abu karlamieji iš karto kovojo bet kai virvės ant jų kaklų buvo užnertos, apalpo. Po korimo minia dar norėjo lavonus sudeginti, bet policija vargais negalais per sunkią kovą lavonus atėmė.

St. Joseph, Missouri valstijoje 7,000 minia užpuolė Buchanan County kalėjimą, kuriame buvo suimtas 19 metų amžiaus negras, išzaginęs baltas mergina. Kalėjimo saugyba ilgai kovojo su minia, bet negalėdama jų sulaukyti, turėjo pasiduoti. Įslutusi minia išsitraukė negrą iš kalėjimo ir tuojau jį pakorė teismo sodely. Gubernatorius išsėukė kariuomenę, bet jau buvo vėlu.

Sakoma, kad šiemet jau 20 tokių linčių įvyko. Tai baisūs dalykas, kuriuo turi bjaurėtis visą pasaulis. Ar tai galima tikėtis ko gero susilaukt šaly, kuomet palaidos ir krauja įtrokusios gaujos pradeda siausti po šalį ir savo "įstatymus" vykdyti?!

Sajungininkai Nenori Mokėt Amerikai Karės Skolų

Washington. — Europos šalys sudarė bendrą frontą, kad nemokėt Suv. Valstijoms joms pr' klausomų karės skolų sekančią 15-tą gruodžio dieną.

Čekoslovakija pasižadėjo mokėt tik 8-tą nuosimtį to, kas jai priklauso. Anglija 7½ milijonų dolerių iš \$117,670 765.05, kas sudaro ap'e 6½%. Latvija, Italija, Rumunija mokėsiančios tikait po 5-tą nuosimtį.

Suv. Valstijų valstybės sekr. Filipps, pareiškė nuomone, kad Europos valstybės tokiais mažais nuosmčiais bemokėdamos, negali Amerikos administracijos patenkinti ir todėl j' bus priversta imties griežtų pr' emoniją. Tenka patirt, kad Francuzja kaip pirmiau taip ir dabar, esą Suv. Valstijoms ant 15-tos gruodžio dienos nieko nemokės anti.

Mokslumas Sovietuose

Suv. Valstijų mokslin'ų įstaugu oficialas Dr. James F. Abel paduoda faktus apie mokslievių skaičių Sovietų Rusijos ir palygina juos su Suv. Valstijų mokslievių skaičium.

Sovietų autentiškas raportas jėi neperdėtas, skaito 7 milijonus vaikų, lankancų pr' priešpradedamasias mokyklas; 24 milijonus elementarines mokyklas; 1,437,000 lanko darb' nku technikos fakultetus; 1,200,000 išdirbysčių mokyklas; 506,000 oratorijos kursų; 115,000 partijos mokyklas ir komunistų universitetus, 500 000 aukštesnes mokyklas, ir 30,000 darbin'ku lanko mokslo įstaigas. Vso Sovietų mokslo įstaigose randa si 34,783,000 mokslievių.

Vlao mokinių ka lanko Suv. Valstijų mokslo įstaigas prisikaikoma 30,818,000, kurie išskirstoma sekancia: į priešmokyklines, 770,000; elementarines, 23,482,000; antraeilines, 5,512,000 ir kolegijas 1,154,400.

Skaitlius gyventojų Sovietų Sąjungoje 1931 metais siekė 161,000,000. Gi sulig 1930 metų cenzo ž'nių gyventojų skaitlius Suv. Valstijose buvo 122,775,000.

Kad tai palyginus tai bus 25% ir truputį daugiau del Suv. Valstijų mokslume, o 21.5 nuosimtis del Sovietų Sąjungos.

Didelės Lietuvos Meno Vagystės Vokietijoje

1914 metais liepos mėnesį į žymiausias mūsų dailininkas tapytojas Petras Kalpokas (dabar gyvena Kaune) iš Mintaujos (Latvijoj) pasiuntė į Vokietiją šimtą jo tapytų paveikslų. Jis tada rengėsi Berlyne at'daryti savo meno kurinių parodą. Paveikslus pasiuntė per Eitkunų ekspeditorių Joną. Tuo tarpu buvo paskelbtas vokiečių ir rusų mobilizacijos, prasidėjo baisūs karas, ir apie parodą neteko nė galvoti. Kiek išsiųstus kurinius, kuriems sukurti buvo padėjęs visą dešimtmetį darbo. Bet Vokietijoj niekas nieko sukurt apie jo paveikslus nežinoję. Dailininkas pamatė, kad jo kuriniai yra tapę karo dievaičio aukaa, ir nusiramino. Praslinko apie 19 metų. Ir štai paaiškėjo, kad 1914 metų liepos mėnesį siųstieji ir Berlyną p. Kalpokas meno kuriniai ne tik kad nėra žu've, bet kad dar jais varoma spekuliacija. Neseniai vienas Berlyno vaistininkas, Fridrichas Schoeneris, pasiuntė Mintaujos miesto valdybai laišką, kuriame teiraujasi kai kurių žinių apie dailininką Kalpoką. Laiške Schoeneris pasisako turįs p. Kalpoką paveikslą "Liesosnos raiteliai", kuris esąs istoriškas ir

labai vertingas, nes pranašingai vaizduoja didįjį karą (paveikslas tapytas 1912 metais). Prie laiško pridėta ir "Liesosnos raitelų" paveikslas fotografija. Šitas laiškas pateko į rankas pas am dailininkui p. Kalpokui. Be to, p. Kalpokas jau turi ir kitų žinių, iš kurių matyti, kad jo paveikslai nėra žu've ir kad jie brangai vertinami ir Vokietijoj pardavinėjami iš rankų į rankas.

Išėina taip, kad kaž kas, gal buti ir pats ekspeditorius Jonas, 1914 m. priėmęs paveikslus persiusti į Berlyną, pasinaudodamas karo suirutė, juos nuslėpė, tikriau sakant, pavogė. Praėjus daugeliui metų ėmė juos pardavinėti. Ir pasirodė, kad paveikslai yra aukštos meninės kos vertės, nes tikrai jie yra tapyti vieno žymiausio Lietuvos dailininku. Tokia meno vagystė yra didelė skriauda ne tik dailininkui p. Kalpokui, bet ir visam jaunam Lietuvos menui.

Lietuvos užsienio reikalų ministerija imsis žygių Vokietijoj ta reikalą išaškinti, kaltininkus surasti ir skriaudą atitaisyti. Tikimasi, kad Vokietijos valdž os įstaigos uoliai padės dalyką iširti, nes tokia negraži vagystė ir Vokietijai garbės nedaro. — Tsb.

Lietuviai Išradėjas

Neseniai Radviliškio valsčiuje, Vismantų kaimo gyventojas Jonas Grigaliunas sukonstruktavo medinį lėktuvą. Iš pradžių šis Grigaliunas vis' juokėsi, laikė jį pamišusiu. Tačiau kai pamatė, kad jis su savo lėktuvu nuskrenda iš vieno kaimo į kitą, susidomėjo ir vienas grįžęs atostogų to kaimo studentas. Jis pranešė apie išradimą į Kauną. Iš Kauno atvyko vienas lakunas ir lėktuvą apžiūrėjęs rado, kad medinis lėk-uvas iš tikrųjų turi kai kurių naujoviškumą. Dabar Grigaliunas atvyko į Kauną ir savo išradimą nori užpatentuoti.

Lenkai Turi Lietuvių Kilmes Prezidentienę

Neseniai Lenkijos našlys prezidentas Mos ckius vedė jauną vos dvidešimties metų panelę Ramanauskaitę. Iš pradžių Ramanauskaitė buvo ištekejusi už lenkų adjutanto, tačiau adjutantas greitai mirė ir prezidentas, net gedulo pasibaigiant nesulaukęs, nuvedė ją prie altoariaus.

Kasgi yra ta prezidento žmona? Pas' rodo, kad panelė Ramanauskaitė yra kilus iš Lietuvos, krikštyta Kaune, Karmelitų bažnyčioje. Pasiteiravę plačiau sužinojome, kad Ramanauskaitė yra smulki Kauno bajorų duklė, priėmė karą išvykusį Lenkijon ir ten baigusi gimnaziją. Lietuvoje, butent Kedainiuose tebegyvena Ramanauskaitės viena teta, kuri prekiauja riestainiais. Kitokių giminių Ramanauskaitė Lietuvoje nebeturi. Jos motina buvo lietuvaitė.

Tai gi lenkai turi lietuvių kilmės ir prezidentienę.

Vilniaus Paroda Kaune

Vilniui vaduoti Sąjunga artimiausiu laiku suruoš Kaune Vilniaus literatūros ir meno parodą.

Parodoj bus išstatyta daugiausia tokių leidinių, kuriuose buvo rašoma Vilniaus klausimu ne tik Lietuvoj, bet ir užsieniuose.

Vilniui vaduoti sąjunga jau yra surinkusi apie 300 knygų išleistų užsieniuose svetimom's kalbomis. Daugiausia tokių knygų pasirodė yra išleista Prancuzijoj, Svedijoj ir Anglijoj. Be to, bus daug parodoj knygų išstatyta ir amerikiečių rašytojų, kurie rašė apie Vilnių. —

100,000 Žmonių Naziai Išgaminavo Sterilizacijos Tikslu

Munich, Vokietijoje. — Naziai smarkiai sukruto vykdyti sterilizacijos įstatymą. Jau nuo to laiko kaip įstatymas buvo praveistas, perezgaminavo 100,000 žmonių, jų trpe 18,000 kalinių. Mat, vokiečiai nori apsisvalyt nuo visokios nesveikos veislės — kriminalistų, lunatikų ir gal naziams nepakenčiamų politikierių Reičkia, naziai perleis visus per sterilizaciją kaipo "pavojingus draugijai" narius, kad jie būtų lytiškai nebetinkami del šemos aug'nimo.

Sakoma, kad laike poros trestetos metų 200,000 ar 300,000 vokiečių bus išromyti sulig Hitlerio naujosios administracijos patvarkymo Berlyne.

Šeši Komunistai Nubausti Mirtimi Vokietijoje

Berlynas. — Vokietija įstėgė naują rekordą įvykdyme masinės mirties bausmės tikait per vieną dieną. Kologno kalėjime, prie Reino upės, šešiem komunistam buvo nuk'rstos galvos, greitai vienam po kito. Komunistai buvo apkaltinti už nužudymą dviejų naziečių, perėjusio mėnesį. Du iš komunistų šovė, kiti keturi buvo su jais. Valdžia nesutiko pakeisti mirties bausmę į kalėti iki gyvos galvos. Yra dar devyniolika apkaltintų komunistų laukiančių mirties bausmės. Iš tų komunistų, kurie mirė, jauniausias buvo 21 metų, gi seniausias 25 metų. Šis masinis žudymas priminė Hitlerio perspėjimą, "kad galvos volios smėlyje, kada busiu kancleris".

Tuo tarpu daug katalikų knygų buvo suareštuoti Muenchene už skleidimą neteisybės tarp žmonių. Manoma, kad š'e areštai sukels "šturmą" Vokietijoj. Protestonai irgi yra sukilę prieš pasiulytas naziečių reformas protestonų bažnyčiai. Šis prasiplatinęs neramumas ir susijaudinimas, kurs viešpatauja tarp įvairių t'kybų Vokietijoje veda valdžią į krit'šką poziciją ir sakoma, kad kancleris Hitleris ketina iškišti.

Žemaitiškų Klumpių Fabrikas

Žemaitijoj nuo senų senovės žmonės ne tik kaime, bet ir miesteliuose dėvi medines klumpes. Didžiausi turgai žemaitijoj — tai klumpės ir moliniai puodai, kuriuos nuo amžių dirbdami žemaičiai stipriai ir savotiškai meniškai padaro. Meniška dirba žemaičiai ir klumpes. Viršų užrėčia, išpiausto, nudažo visokiomis gėlėmis. marguymynais ir paskui parduoda už du — penkis litus.

Iki šiol žemaičiai klumpių pramonę nesivertė ir dirbdavo jas namuos. Dabar Telšiuos yra įsikurusios dvi klumpių dirbtuvės, kurios klumpėms aprupina visą žemaitiją. Klumpės labai patogios dėvėti, gražios ir kaštuojas labai pigiai. Klumpių pramonė sus'domėjo net klaidėdikiškai ir neseniai dirbtuvėje užsėkė vienas dvarininkas 120 porų klumpių prie žemės darbų. Panašios klumpių dirbtuvės — fabriakai — steigiasi Plungėje, Kretingoj ir kitose žemaitijos miestose.

Aukštaičiai medinių klumpių nedėvi. Kai kur buvo mėginta klumpes dirbti, nes jos labai lengvos ir šiltos, bet nieko iš to gero nešėjo. Matyt, žemaičiai turi koki nors "sekretą".

"VIENYBĖS" ŠERININKAI PASMERKĖ STRUMSKĮ UŽ LIKVIDAVIMĄ B-VĖS

Sekmadienį, lapkričio 26, Jau-ny Vyrų Kluibe, Brooklyne, N. Y., įvyko "Vienybės" bendrovės šerinkinų susirinkimas. Atstovauta per tukstantį šerų. Susirinkime sušaukė pirmesniau susirinkime spalio 29 išrinkta komisija. Komisija davė raportą apie bendrovės padėtį. Raportas buvo ilgas išsemiantis ir pilnai nūšviečias dalyką. Vienas komisijos narių p. Klinga, surinkęs teismo rekordus ir davė grynus faktus. Trumpa faktų su-trauka yra sekanti: Federalis teismas "Vienybės" bendrovę paskelbė bankrutijusia lapkričio 16, 1933 m. Prašymą paskelbt bendrovę bankrutijusia padavė buvęs jos manageris Rudnikas ir darbininkai Baniulis ir Bukš-naitis spalio 30 d. Direktoriai ar valdyba turėjo parodyti prie-žastį kodėl bendrovė nelikviduo-ti lapkričio 10, 10 val. ryte. Val-dyba tų žingsnių nedarė, bet lei-do paskelbti bankrutijusia, del-to ir paskelbta.

Lapkričio 4 d. Federalis Teis-mas autorizavo receiverį, duoti darbininkams leidimą darbinin-kams mėnesiui laiko dar išle-si "Vienybę". Apie tą laiką t. y. apie gruodžio 4 ar 5 d. numa-tomas pirmasis kreditorijų susirinkimas. Susirinkusieji kredo-ritai, neabejojamai, pareikalau-s "Vienybę" galutinai uždaryti ir viską kas galima, ir "Vienybės" vardą, iš varžytinių parduoti.

Komisija rekomendavo šeri-ninkams skubiai susiorganizuot, sudėt pinigų ir buti pasiruošu-siems apie tą laiką "Vienybės" vardą iš referė atpirkti, jei bus palankios sąlygos. Arba, jei del-tam tikrų technišku ir legalių kliūčių pardavimas būtų atide-tas tolimesniam neribotam lai-kui ir "Vienybę" būtų uždaryta, išleisti jos vietoj kitą tautinį lai-krastį. Tuo reikalu komisija pa-tekė paruošta rezoliucija, kuri žemiau telpa.

Pagal komisijos narių raportą, ypatingai ilgos ir išsemiamos, aiškiais faktais paremtos buvi-sio direktoriaus ir pirmininko p. Ginkaus kalbos, "Vienybės" lik-vidacijos buvo galima išvengti. Tačiau ponas Strumskis del to, kad dauguma šerinkinų jo ide-joms ir sukimui į kairę neprita-rė, politiniai tikslais jau nuo pereinamo pavasario buvo pasiry-žęs bendrovę ir jam nepageidau-jamus didžiumoj šerinkinukus nu-šloti. Pagal Ginkaus raportavi-mą, dar gegužės mėn. Direkto-rių susirinkime p. Trečiokas da-vė sumanymą, kokių būdu Strumskio sandariečių klikai pasi-imti kontrolę. Jo planas toks. Nutarti visiems direktoriams po tukstantį dolerių metinės algos pasiimti, bet vietoj imti pini-gais, kurių b-vė neturi, imti še-ras. Tuo būdu "Vienybės" šeri-ninkų didžiuma būtų Strumskio komisijos šeris perbalsuota. Tam nesvariam žingsniui grie-čiausiai užprotestavo dar tuo laiku buvęs "Vienybės" direkto-rius p. Ginkus. Vėliau advoka-tas paaiškino, kad tai nebus le-gališkas žingsnis, ir tik del to jie neįvykdytas. Tuomet Strum-skis sumanė b-vę bankrutuoti, nušluoti šerinkinukus ir kredo-rius, o pasiėmus vardą ir įstaigų jų grupei, niekeno netrukdomai, laikraštį leisti. Ginkui ir grie-žtai užprotestavus, direktorių dauguma jam pritarė, ir to žing-snio dar nepadarė. Po to Gin-kus rezignavo.

Spalių mėn. Strumskis vėl at-naujino pastangas "Vienybės" bendrovę likviduoti. Spalių 13 d. "Vieybės" salėj sušaukė taip va-dinamų veikėjų, ne šerinkinų, susirinkimą. Tiems veikėjams raportavo blogą "Vienybės" fi-nansinę padėtį, tikrindamas, kad ji iš savo skolų negali išesti, ir pasakė, kad leis "Vienybės" Spaudos Bendrovę bankrutuoti, sutvers naują bendrovę, ir tam tikslui reikalavo sudėti pinigų. Susirinkime dalyvavę b-vės šeri-

ninkai greitai užprotestavo, kad Strumskis savavališkai, savo no-ru bendrovei gyvybės neatimtų. Reikalavo sušaukti specialų šeri-ninkų susirinkimą ir jiems pa-tiems pavesti bendrovės likimą išspręsti. Strumskis griežtai at-sisakė susirinkimą šaukti ir ka-tegoriškai pasakė, kad kito išė-jimo nemato, ir leis bendrovę akviduoti.

Spalių 25 d. p. Strumskis su-šaukė kitą susirinkimą Garšvos ofise. Šiam susirinkime pakarto-jo aukščiau pasakytą, ir sus.rin-kusių apie 23 asmenų, tarp kurių buvo ir šerinkinų, vėl pra-šė pinigų naujai b-vei. Ponui Slinkui pareikalavus planų, vien-as Strumskio grupės m.ciatorių SLA. sekretorus p. Vinikas at-sistojė ir paaiškino sekanti pla-ną: bus įsteigta nauja bendrovė su 1000 be nominalės vertės šerų. Tų šerų 300 pasims Strum-skis ir Garšva už "Vienybės" in-ventorių, kurį jie tikrai paimti su chattel mortgage, 13 kitų as-menų, žinoma, par.nktų, gaus po 20 šerų kiekvienas, kuriuos, ai-škiai buvo numatoma, parinktie-ji turėjo gauti už patarnavimą, nes Vinikas tuoj pat pareiškė, kad jam šį planą išdirbti reikėjo dirbti ir susirinkimų per 200 va-landų laike. Tas sudaro 56% šerų ir balsų, 15 parinktųjų ran-kose. Likusius šerūs sakė par-davinėsią, kas tik mokės pingus ir ims.ą po 150 dol. šerui. Tai buvo gudrus skymas 15 social-sandariečių sugalvotas, įsigyti "Vienybės" turta ir savo kikių organą, tuo pačiu sykiu panaiki-nant tautinės idėjos vadą, "Vie-nybės" laikraštį, jį paverčiant jos didžiausių priešų laikraščiu ir nei vieno cento patiems ne-jėdus! Toliau tą jiems tarnau-jantį laikraštį finansuoti jie tikė-josi rast užtekinai rėmėjų, ir jie tos naujos korporacijos dar-turėjo už apie 50,000 dol. vertės šerų, kuriuos ir kad visus kas nup.rktų, oasuoti jokios vertės neturėtų. Šiam mitinge dalyva-vę šerinkinai vėl griežtai prieš-Strumskio suokalbius ir su pašalie-čiais susitarimą panaikint ben-drovę griežtai užprotestavo, rei-kaudami, šaukti šerinkinų susirinkimą. Vėl Strumskis ir šį kartą griežtai atsisakė šerinkinų norą išpildyti. Pasekmėj, ant greitųjų susidarė burys šerinkin-ų, ir per radio sušaukė pirmą šerinkinų grupės susirinkimą spalį 29 d., kuriam išrinkta ko-misija daryti žingsnius prieš Strumskio pastangas likviduoti bendrovę. Komisija, tačiau, ne-galėjo jo žingsniams užbėgti ke-lio. Strumskis po to mitingo ant greitųjų sušaukė šerinkinų susirinkimą, ir tuo susirinkimu v.sus apgavo. Komisijai laišku atsakė kad susirinkimą pagaliau šaukia, tačiau, šaukimas pasiro-dė ne sulig konstitucijos, nepa-teikta jokia dienotvarkė, pats kvietimas tiksliai ar netiksliai buvo nevisiem išsiuntinėtus. Kai toks, susirinkimas negalėjo nie-ko tiksliai veikti, tik pasibaręs, šsisiskirstė. Prie to jis buvo su-šauktas vakare, prieš teismo i-vykimą rytojaus rytą 10 val. Prie geriausių norų per naktį pasiruošti šerinkinukams nebuvo gal mybės ir teko nuleisti ran-kas. Visi blogam upė išsikirs-tė, griežtai smerkdami Strumskį už tikslų likvidavimą bendrovės. Ponas Garšva, pamatęs tokį ne-s v a r ū socialsandariečių su Strumskiu ir Viniku priešaky, ir steigimasi idėjos žmones nus-kriausti ir paniekinti, išvyjo iš savo įstaigos, ir atsisakė prie jų pr.s.dėt, neleisdamas net pas jį laikyt susirinkimus.

Pasiremiant p. Klingos prista-tytu iš teismo Baniulio, Rudni-ko, Bukšnaičio peticijos nuora-ku, paaiškėjo dar toks triksas. Rudnikas reikalavo algos, komi-sio ir paskolos \$588.50. Baniulis reikalauja \$177.92 algos. Bukš-naitis \$111. algos ir komiso. A-pie šiuos reikalavimus išreikšta

REZOLIUCIJA

Vienybės Spaudos Bendrovės specialūs neoficialūs susirinki-mas įvykęs 1933 m. lapkričio 26 d. Lietuvių Jaunų Vyrų Kluibe, 425 Grand St., Brooklyne, atstovaujant virš 1000 šerų, priėmė sekantią rezoliuciją:

1) Kadangi Vienybės Spaudos Bendrovės Federalis teismas pas-kelbė bankrutavusių ir paskyrė referėe jos turtul likviduoti.

2) Kadangi jos likvidavimas yra reikšmingesnis nei paprasto biznio likvidavimas, nes "Vie-nybė" buvo kulturai klestis įstai-ga, ir leido seniausią lietuvišką laikraštį pasauly, kurį daugelis lietuvių moraliai ir medžiagiškai pasiaukojimu per daugelį metų rėmė, ir kuriems jo likvidavi-mas yra skaudus smugis.

3) Kadangi B-vės Prezident ir p. Strumskis ir jam pritaria Di-rectoriai, kaip viešai žinoma, bankrutą paruošė tiksliai ir su-žiniai, ir prie to, griežtai atsis-a-kė laiku sušaukt specialį šeri-ninkų susirinkimą ir jiems duoti gana laiko ir progos patiems pa-daryti žingsnius B-vę išgelbėti ar išspręsti jos likimą, ir

Kadangi vietoj rimtai imtis fi-nansinių sunkumų klausimą iš-spręsti, p. Strumskis jokių rim-tų žingsnių nedarė, šerinkinų interesų negynė, bet priešingai, darė suokalbius su pašaliečai-s-nešerinkais B-vę likviduoti ir šerinkinukus nusikriausti. Prie to, jis pamainė "Vienybės" štabą, pašalindamas prityrusius savo darbe ir ištikimus "Vienybės" įstaigai ir idėjai žmones, ir idė-damas naujus, neprityrusius, priešingus jų pirmtakunų ilgus metus vestai idėjai. Tomis pa-mainomis ir pakeltimu laikraš-čio dvasios atitolino visuomenės simpatiją nuo "Vienybės", pa-kiroto jų pasitikėjimą, ir tuo pa-sunkino "Vienybės" finansinę padėtį ir tolimesnį mūsų darbą.

TODEL TEBUNA NUTARTA:

1) Pr.pažinti "Vienybės" pre-zidentą p. X. Strumskį ir jam pritarusius direktorius moraliai atsakomingsais už "Vienybės" Spaudos Bendrovės likvidavimą, ir už šerinkinukams padarytus nuostolius, jei daviniai pateisin-tų, patraukti legalėn atsakomy-bėn.

2) Suorganizuoti naują Ben-drovę, tikslu iš referėe atpirkti "Vienybės" vardą, ir neleisti su-stotiėjusio seniausio lietuvių laikraščio pasauly, o jį leist nau-jai B-vei. Jei sąlygos būtų neprielankios ar neprieinamos, ta-da išleisti kitą tautinės idėjos lai-krastį, kurs pavaduotų buvusią tautinę "Vienybę". Finansiniai galį padėti, pasižada teikti me-

abejonių. Ir Strumskio sušauk-tam šerinkinų susirinkime jie prispirti prie kapo. Baniulis ta-da pasisakė, kad jam b-vę skolin-ga ne \$177.92, bet tik \$35. Rudnikas aiškiau atsakymą ne-davė, tik Ginkui atšovė: "Tai, kam, Juozai, klausai? Taip rei-škėjo, taip padarėm!"...

Šaukdamas nevykusį šerinin-ų susirinkimą savo pranešime Strumskis mėgino dėmė ponui Klingai, -buk jis už kelis jam skolingus dolerius jam nemokė-tos algos, uždars "Vienybę", atsiųsdamas City Marshalą spa-lių 30 d. Rudniko, Bukšnaičio ir Baniulo "Vienybės" bankru-tui peticija rekordatą teisme ir-gi spalį 30 d. Taigi, ji vis del-to buvo paruošta kelias dienas ankščiau. Strumskis apie ją ži-nojo, nes buvusiam šerinkinų mitinge spalį 29 d. pats pasakė, kad peticija jau paruošta. Rei-škia, ta peticija buvo paruošta su p. Strumskio žinia ir pritarimu, nes jis v.są laiką norėjo b-vę lik-viduoti. Bet čia jis pavartojo demagogiją, mėgindamas tą dė-mę užmesti p. Klingai. Čia pri-simena Rusijos žulikų taktikai: jie apvogė ar apiplėšė, bėgdami rėkia "laikykit vagi!", tikslu žmonių domę nukreipti nuo sa-vęs.

Trumpesnius raportus davė po-nai Labanas, Bernota, Pačėsa. Je kai kuriuos aukščiau pasa-kytus faktus patvirtino, pavyz-džiais iliustravo ir dar dadėjo faktų, įrodančių Strumskio pas-tangas bendrovę likviduoti.

Tuomet sekė debatai del pa-tektos rezoliucijos.

Po karštų debatų, kuriuose la-bai stipriai prieš rezoliuciją opo-ziciją parodė Strumskio grupės žmogus p. Rudnikas, rezoliucija priimta vienbalsiai. Išskyrus Strumskio du draugus, opozic'o-nierius.

Išrinkta organ'zatyvė komisi-ja, rezoliucijoj užsibrėžtus tiks-lus vykinti. Į komisiją paskirti veiki ausi 24 "Vienybės" ben-drovės šerinkinai. Koresp.

Baltimore, Md.

BALTIMORĖS ZINUTĖS

Rašytojui V. Nagornauskui šelpti komitetas nutarė Padėka-vonės dienai vėl įteikti seneliui auką iš \$20.00. Tai bus jau tre-čia auką iš eilės, kurią šis komi-tetas sudarė ir įteikė suvargu-siam rašytojui, iš viso \$66.00. Nors tai palyginant ir labai ma-ža auką, o vis geriau negu nie-ko. Jeigu ir katalikai, į kuriuos buvo atskreipta, būtų sudarė te k, tai seneliui būtų buvusi jau visai gera parama, bet dabar ka-talikai visai atsisakė teikti nors kokią auką, teisingai, kad jie neturi pinigų, kuomet tikre-nybėje buvo ne neturėjimas pi-nigų, bet nenorėjimas šelpt ge-natvėje, sveikatos netekusį savo tautos švietėją — kultūrinę. Jeigu pas katalikus būtų buvęs moras, tai būtų atsidarė ir pin-gų, kaip kad atsiranda jų pačių reikalams. Teko nūgrįsti kad komitetas žada atsisaukti ir į kitų kolonijų lietuvių, o ypating-ai į teatro mylėtojus, kad su-šelpimui senų scenos veikalų ra-sėjo, sulost jo paties koki nors veikalą, o dalį pelno paskirt pa-čiam autoriui. Nesunkus ir la-bai tinkami lošimui yra šie du Vinco Nagornausko parašyti veikalai: "Doros Sargas" — ir "B'junėlis"; ypatingai "Bijunė-lis", kuris yra labai papuoštas gražiom liaudies dainelėm. Šie veikalai galima gauti "Amerikos Lietuvis" knygyne.

Baltimorės Lietuvių Moterų Pilietiškas Kluibas rengia jubi-lejines 10 metų kluibo išskiri-mo sukaktuves, kurios įvyks gruodžio 9 dieną, Lietuvių Salė-je. Bus prakalbos, dainos, šo-kiai ir pačių piliiečių pagaminti skanūs užkandžiai. Įžanga mo-terim 25c, vyram 50c.

Gruodžio 25 d. lietuvių salėje prasidėjo paukščių paroda, kuri tęsis ištisą savaitę. Paroda su-rengia Baltimorės kanarkinių paukščių asociacija ir publika ir paroda leidžia nemokamai. Pa-rodėje apat visokių paukščių, daugiausia yra visokios veislės kanarkų. Taipgi dar yra kele-tas šunelių, vienas labai kudlo-tas; katė ir pora labai mažyčių iš pietų Amerikos beždžionių, kurios labai daug kuo skiriasi nuo paprastų beždžionių, ne tik savo mažumu, bet ir abėna iš-valda. Kaina tų mažyčių sutvė-rimėlių tai tiesiog pasakiška — vienas šimtas dolerių už porą. Be to dar yra viena senutė — papuga, kurios amžius, siekia 81 metus. Tai yra gražus amželis, iki kurio nedaug ir žmonių teda-gyvena. Atsilankęs į tokią pa-rodą žmogus jautiesi gana jau-kiai, netik kad girdi vien pauk-čius visokiais balsais čulbinti, bet ir matai žavėjantį pačios sa-lės papuošimą.

džiuginę tam tikslui paramą: negalį finansiniai, pasižada mo-rolį ir darbu paramą.

3) Šią rezoliuciją paskelbti spaudoj.

Susirinkimo Pirmininkas, Vincas Vyšnius Sekretorius, J. Sagys

Naudokitės Proga!

"AMERIKOS LIETUVIS" I LIETUVĄ TIK \$2.

Kurie turi užrašė i Lietu-va "Amerikos Lietuvį" ir jau jų prenumerata yra išsi-baigus — prašom panaujint. Taipgi nurėtume paprašyt ir pačių Lietuvos skaitytojų atsikreipti į savo giminaičius Amerikoje gyvenančius, kad jie iš naujo panaujintų arba užrašytų Amerikos Lietuvį.

Amerikos Lietuvisio prenu-meratos kaina Suv. Valsti-jose \$1.50 Užrubežy—Lietu-voje \$2.00.

Dabar pabrangėjus i už-rubežį laikraščio persiunti-mo kainai, ilgai už dyką siuntinėt negalėsim. Ir kad nereiktų laikraščio persiun-tinėjimo sustabdyt, prašome pasiskubint jį atnaujint.

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St. Worcester, Mass

Baltimore, Md.

BALTIMORĖS ZINUTĖS

Rašytojui V. Nagornauskui šelpti komitetas nutarė Padėka-vonės dienai vėl įteikti seneliui auką iš \$20.00. Tai bus jau tre-čia auką iš eilės, kurią šis komi-tetas sudarė ir įteikė suvargu-siam rašytojui, iš viso \$66.00. Nors tai palyginant ir labai ma-ža auką, o vis geriau negu nie-ko. Jeigu ir katalikai, į kuriuos buvo atskreipta, būtų sudarė te k, tai seneliui būtų buvusi jau visai gera parama, bet dabar ka-talikai visai atsisakė teikti nors kokią auką, teisingai, kad jie neturi pinigų, kuomet tikre-nybėje buvo ne neturėjimas pi-nigų, bet nenorėjimas šelpt ge-natvėje, sveikatos netekusį savo tautos švietėją — kultūrinę. Jeigu pas katalikus būtų buvęs moras, tai būtų atsidarė ir pin-gų, kaip kad atsiranda jų pačių reikalams. Teko nūgrįsti kad komitetas žada atsisaukti ir į kitų kolonijų lietuvių, o ypating-ai į teatro mylėtojus, kad su-šelpimui senų scenos veikalų ra-sėjo, sulost jo paties koki nors veikalą, o dalį pelno paskirt pa-čiam autoriui. Nesunkus ir la-bai tinkami lošimui yra šie du Vinco Nagornausko parašyti veikalai: "Doros Sargas" — ir "B'junėlis"; ypatingai "Bijunė-lis", kuris yra labai papuoštas gražiom liaudies dainelėm. Šie veikalai galima gauti "Amerikos Lietuvis" knygyne.

Baltimore, Md.

Iš priežasties tautininkų susiskaldymo, šiais SLA. viršinkinų rinkimais, balti-moriečiai tautinės kripties lietuvių žiuri labai šalta. Pas juos nėra jokio gyvumo neigi noro ką veikti, už tai socialistai randa sau gerą dirvą ir jie savąjį sarašą jau brukte bruka SLA. nariams. Nežiurint, kad kuo-pos susirinkimas, kuriame bus nominuojami kandida-tai į SLA, P. Tarybą, atsi-buš tik gruodžio 8 dieną, kuopos užrašų raštininkas jau dirba išsijuosęs už sava-jį socialistinį sarašą į SLA. Pildomąjį Tarybą. Todėl čia ir aš noriu atkreipti atydą ne tik Baltimorės SLA. nari-us, bet abėlnai į visus Su-sivienijimo narius, kad ir mes, nežiurint į mūsų vadų skaldymą tautinės kripties SLA. narių balsus, į nereikš-mingas daleles, nesiduotum-et socialistams suvaryti į savą pusę, bet palaikytume savą tautinius sarašus. Jei-gu mes šiais susiskaldymo laikais ir nelaimėsimė, tai visgi parodysimė socialis-tams, kad jie nevaldo di-džiūmos SLA. narių. Maną manymu, tai kad mums vi-siems tautininkams reiktų

Philadelphia, Pa.

DARBUOTE "VIENY-BĖS" BIČIUOLIŲ

Prieš tulą laiką Ado-mas Garliauskas, Stasys Masickis ir Stepas Puteikis sumanė suruošti vakarėlį, kurio pelnas būtų suteiktas laikraščiu "Vienybei". Su-manyta, tai ir įvykdyta — vakare 25-to lapkričio, "Lietuvių Muzikalėje Svetainė-je" ir įvyko šisai vakarėlis — buvo muzika, šokiai, dai-nos, užkandžiai ir... alutis su "sovdrinkiais". Vakarė-ly svečiams patarnavo virš išvardinti užmantojai to vakarėlio, o gerbiamas Rad-kus malonėjo prigelbėti jiems prie "baros". Užkan-džius, pavadodamos p. Zu-zaną Garliauskienę, parda-vinėjo mergaitės Petrė Pu-teikiutė ir Marcelė Adoma-vičiutė. Gražino muzikan-tas, gerb. Jonas Čakas su savo draugu (lai neruogoja — jo vardą, pavarde nepasi-sekė man sužinoti). Vaka-rėly dalyvavo, kiek patėmi-jau ir "Vienybės" redakto-rius, poetas Tyslėva ir po-nas Strumskis iš Brooklyno; malonėjo i vakarėlį atsilan-kyti ir čia visiems žinomas daktaras Enokas Klimas. Žmonių tai buvo nedaug ir kokias apčiopamas pasėk-mes tas vakarėlis suteikė... tai to dar neteko sužinoti.

Reporteris

Baltimore, Md.

Baltimore, Md.

Baltimore, Md.

Iš priežasties tautininkų susiskaldymo, šiais SLA. viršinkinų rinkimais, balti-moriečiai tautinės kripties lietuvių žiuri labai šalta. Pas juos nėra jokio gyvumo neigi noro ką veikti, už tai socialistai randa sau gerą dirvą ir jie savąjį sarašą jau brukte bruka SLA. nariams. Nežiurint, kad kuo-pos susirinkimas, kuriame bus nominuojami kandida-tai į SLA, P. Tarybą, atsi-buš tik gruodžio 8 dieną, kuopos užrašų raštininkas jau dirba išsijuosęs už sava-jį socialistinį sarašą į SLA. Pildomąjį Tarybą. Todėl čia ir aš noriu atkreipti atydą ne tik Baltimorės SLA. nari-us, bet abėlnai į visus Su-sivienijimo narius, kad ir mes, nežiurint į mūsų vadų skaldymą tautinės kripties SLA. narių balsus, į nereikš-mingas daleles, nesiduotum-et socialistams suvaryti į savą pusę, bet palaikytume savą tautinius sarašus. Jei-gu mes šiais susiskaldymo laikais ir nelaimėsimė, tai visgi parodysimė socialis-tams, kad jie nevaldo di-džiūmos SLA. narių. Maną manymu, tai kad mums vi-siems tautininkams reiktų

Baltimore, Md.

Iš priežasties tautininkų susiskaldymo, šiais SLA. viršinkinų rinkimais, balti-moriečiai tautinės kripties lietuvių žiuri labai šalta. Pas juos nėra jokio gyvumo neigi noro ką veikti, už tai socialistai randa sau gerą dirvą ir jie savąjį sarašą jau brukte bruka SLA. nariams. Nežiurint, kad kuo-pos susirinkimas, kuriame bus nominuojami kandida-tai į SLA, P. Tarybą, atsi-buš tik gruodžio 8 dieną, kuopos užrašų raštininkas jau dirba išsijuosęs už sava-jį socialistinį sarašą į SLA. Pildomąjį Tarybą. Todėl čia ir aš noriu atkreipti atydą ne tik Baltimorės SLA. nari-us, bet abėlnai į visus Su-sivienijimo narius, kad ir mes, nežiurint į mūsų vadų skaldymą tautinės kripties SLA. narių balsus, į nereikš-mingas daleles, nesiduotum-et socialistams suvaryti į savą pusę, bet palaikytume savą tautinius sarašus. Jei-gu mes šiais susiskaldymo laikais ir nelaimėsimė, tai visgi parodysimė socialis-tams, kad jie nevaldo di-džiūmos SLA. narių. Maną manymu, tai kad mums vi-siems tautininkams reiktų

Iš priežasties tautininkų susiskaldymo, šiais SLA. viršinkinų rinkimais, balti-moriečiai tautinės kripties lietuvių žiuri labai šalta. Pas juos nėra jokio gyvumo neigi noro ką veikti, už tai socialistai randa sau gerą dirvą ir jie savąjį sarašą jau brukte bruka SLA. nariams. Nežiurint, kad kuo-pos susirinkimas, kuriame bus nominuojami kandida-tai į SLA, P. Tarybą, atsi-buš tik gruodžio 8 dieną, kuopos užrašų raštininkas jau dirba išsijuosęs už sava-jį socialistinį sarašą į SLA. Pildomąjį Tarybą. Todėl čia ir aš noriu atkreipti atydą ne tik Baltimorės SLA. nari-us, bet abėlnai į visus Su-sivienijimo narius, kad ir mes, nežiurint į mūsų vadų skaldymą tautinės kripties SLA. narių balsus, į nereikš-mingas daleles, nesiduotum-et socialistams suvaryti į savą pusę, bet palaikytume savą tautinius sarašus. Jei-gu mes šiais susiskaldymo laikais ir nelaimėsimė, tai visgi parodysimė socialis-tams, kad jie nevaldo di-džiūmos SLA. narių. Maną manymu, tai kad mums vi-siems tautininkams reiktų

I LIETUVĄ

Reguliariai Išplaukimai Smagi Kelionė Žemos Kainos

SVENTINIS KALEDŲ IŠ-PLAUKIMAS IŠ NEW YORKO Frederik VIII—Gruodžio 9

Išplaukimų sarašą 1934 metams, kainas ir kitas informacijas suteikia agentai arba ofisas

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE 248 Washington St. — Boston

7 DIENOMIS I LIETUVĄ

POPULIARIAIS, GREITAIS LAIVAIS

BREMEN • EUROPA Specialiai traukiniai stovinti šalimais garlaivis Bremerhavene, užtikrina labai patogią kelionę į LIETUVĄ GREIČIAUSIAS KELIAS I TĖVYNĘ

Informacijų klauskite pas vietinius agentus, arba NORTH GERMAN LLOYD 252 BOYLSTON ST., BOSTON

SENAI LAUKIAMA
Valgių Gaminimo ir Namų Prižiūrėjimo
Knyga Jau Gatava
Joje Telpa Apie 400 Receptų Del Gaminimo Įvairių Valgių
Puslapių 178. Su paveikslais
Kaina su prisiuntimu \$1.00
Sveikatos atžvilgiu ta knyga turėtų rasti kiekvienoj Lietuvių Šeimoj
Užsakymus siųskite šiuo adresu:
AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon Street — Worcester, Mass.

paremti sarašą tą, kurį per-eitame SLA. seime Pitts-burgh'e visi buvome pasiža-dėję remti. Sekančiuose S. L.A. P. T. rinkimuose, o tuo-mi sarašu yra:

Prezidento — J. J. Bačiunas
Vice-Prez. — B. F. Simokaitis
Sekretorium — J. A. Raginskas
Izd. — Adv. J. S. Lapatto
Dr. Kvotėju — Dr. J. Stanislo-vaitis
Iždo Globėjais — J. Januškevi-čius ir J. Šlikas

Remdami šį sarašą į SLA. P. T., parodysim, kad mes remiame tą sarašą, kurį remti esame pasižadėję jau du metai atgal ir išpildysim savo duotą garbės žodį ne-veidmainiaudami ir tuomi pat pareikšime protestą tiems, kurie sumynė po ko-jų savo duotą garbės žodį beskaldydami tautiniai nu-sistačiusius SLA. narius, ir paskelbdami kitą sarašą, kuriame ir jų vardai figu-ruoja. Kuomet jie pama-tys mūsų balsais paremtą viršminėtą sarašą į SLA. Pildomąjį Tarybą, tai ir jie susipras, ir pagrįst prie-tikrą susipratimo.

P. P. Jaras

LIETUVIAI! SKAITYKIT ir PLATINKIT AMERIKOS LIETUVI

Gėlės ir Merguželės

Puikios gėlės Klesti, žydi — Merguželės Joms pavydi.

Joms toks upas Pudra "sirpti", Tepti lupas, Plaukus kirpti!

Tai "pakuta" Merguželėms — Nori būti Lygios gėlėms!.

Be gėlėlės, Kad ir mažos — Kaip mergelės, Nesiražo.

Be pudruotės, Be tepimo, Jas užuosi — Džiaugsmas ima!.

O pamačius Teptas lupas Pasikračius Smunka upas!

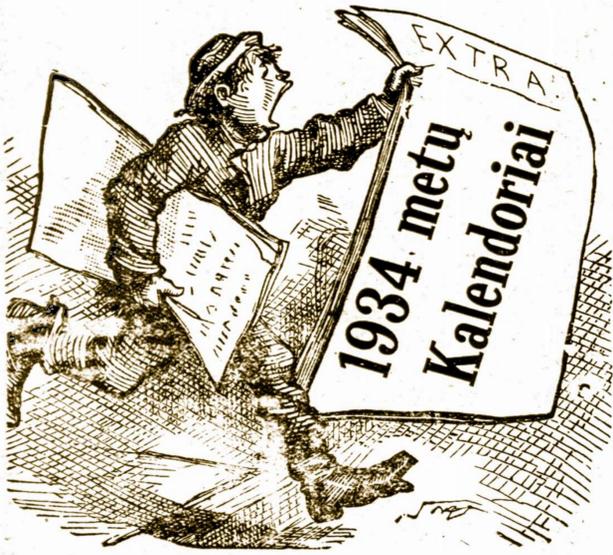
Kvaptis lapo Net — kitokia, Pudros "kvapo", Smarvė dvokia.

Vargšės mūsų Merguželės — Dar nuo jusų Toli gėlės!.

Arėjas Vitkauskas

Dariaus-Girėno Sieniniai Kalendoriai 1934 m.

Jau Gatavi!

Visi vietos Amerikos Lietuvis Skaitytojai, pilnai užsimokėję už prenumeratą, yra prašomi ateit Amerikos Lietuvis raštinėn ir pasiimti Dariaus-Girėno Kalendorių dovanai. Gi visi kiti mūsų skaitytojai iš kitų miestų, kurie yra pilnai užsimokėję už Amerikos Lietuvis, prašomi prisiųst 10 centų krasaženkliais persiuntimo lėšų padengimui. O tų, kurių prenumerata už Amerikos Lietuvis yra užsibaigus, ją pasinaujinant, reikia pridėti 10 centų ekstra, jei norima kalendorius įsigyti. Nedaro skirtumo, ar tai prenumerata būtų iš Suv. Valstijų, Kanados ar Lietuvos, visiems, kurie pasinaujins savo prenumeratą ir prisiųst 10 centų prisiuntimo lėšoms padengt, gaus tą istorinį Dariaus-Girėno Kalendorių Dovanai.

Mums daug lėšavo to kalendoriaus padarymas, tačiau nesigailime, nes išėjo neapsakomai gražiai iš dailės pusės, o taipgi bus reikšmingas istoriniu atžvilgiu – primintinas mūsų lakunų pasišventimą ir jų pasiaukavimą savo tautos garbei. Po apačiai Dariaus-Girėno paveikslo, telpa jų testamentas.

Todel patartumėm kiekvienam mūsų skaitytojui tą istorišką Dariaus-Girėno Kalendorių įsigyti iš anksto. Taipgi prašytumėm gerb. savo skaitytojų gaut mums vieną kitą naują skaitytoją, nes ir jie turės progos įsigyti tą Istorinį Kalendorių Dovanai.

Visais Reikalais Kreipkitės Šiuo Adresu:

AMERIKOS LIETUVIS - 14 VERNON STREET - WORCESTER, MASS.

Amerikos Lietuvis prenumerata Suv. Valstijose \$1.50; užsieny – Lietuvoje \$2.00. Norintiems gaut Dariaus-Girėno Sieninį Kalendorių, reikia pridėti 10 centų ekstra.

Hartford, Conn.

MIRĖ ŽYMUS LIETUVIS

Lapkr. 28 anksti ryte mirė Viktoras Labeckas, žymus vietos lietuvių sportininkas ir politikėje veikėjas, sulaukęs nepilnai 29 m, amžiaus ir palikdamas tėvus ir gimines dideliu nuliudime. Vėlionis sirgalių tula laiką, bet lengvai ir ligos nepalsydamas, laike miesto valdžios rinkimų, aktualiai dalyvavo demokratų partijos politiškoje kompanijoje, sakoma, kad vėlionis labai nuvargęs ir peršalo, po to staiga susirgo ir po trijų savaičių sirgaliųjimo staiga mirė. Taipgi mirė SLA. narys senelis Vabalas.

VVS. SKYRIŲ VAJUS PRASIDĖS

VVS. skyriaus vajuus platinėlių ir užrašinių pasū, VVS. organo žurnalą "Mūsų Vilnius" prasidės gruodžio mėnesy. Komitetas ruošiasi prieš vajuus, šaukiamas komiteto narių posėdis bendrai su vajininkais, tam tikslui rengiama aratėlė ir konferencija.

SLA. ĮSTATŲ KOMISIJOS DARBAI

Viešinės SLA. 124 kp. išrinkta komisija peržiūrėti naujos konstitucijos projektą, turėjo savo posėdį, kiek teko patirti, tal komisija rengiasi nuosėkliai peržiūrėti ir netobulumus naujos konstitucijos projekte reikalauti SLA. Konstitucijos Įstatų centralinę komisiją pataisyti. Nariai perskaitė konstitucijos projektą, mato, kad jame sudarytas įstatymų tvarynų panašus ir lietuviškas rezgines. Tuli sako, kad mūsų advokatai juristai pagaminę tas "rezgines" delto, kad Seimas atmes, kad vėliau Įstatų Komisija vėl galėtų išnaujo daryti konstitucijos projektą ir pasiimti kelėtą šimtų dolerių iš Susivienijimo. Tokius šposus SLA. Įstatų ko-

Is Leono Vitkausko Raštų

VIENI SENOVĖS VARTAI I LIETUVOS GILUMĄ

Taip galima pasakyti apie senovės Biržus ir verta ryškiau, negu paprastoje korespondencijoje, aprašyti jų apžiūrėjimą.

Biržai – greitai augęs miestelis Lietuvos šiaurėje. Jo augimas sparčiai eina del to, kad jį pasiekia geležinkelis (siaurasis). Kulturalinis augimas, taip pat Biržuose žymus – jis čia žymėsnis, negu kokiam kitame Lietuvos miestelyje.

Pirmiausia, atvykus į Biržus, žnoma, eini į garsųj piliakalnį. Tai vieta, kurioje įgauni minčių; lyg iš amžių, kurie jau senai praėjo.

Piliakalnis yra prie gražaus ežero. Tai buvusi Lietuvos tvirtovė. Iš ežero padaryti grioviai, kurie juosia aplinkui buvusią tvirtovę. Dabar tie grioviai išseke, bet tvirtoniškas jų pavaldas aiškus.

Piliakalnis susidaro nuo tų griovių aukštų krantų ir viduje turi didelį plotą. Viduryje riegio didingos buvusios gražių rūmų liekanos. Piliakalnis yra gražiausia pasivaikščiojimo vieta biržėnams. Jame yra aplinkui eina keleliai su suoleliais. Vaikščioji, kupnas m'niči iš senovės, ir gėriesi buvusios tvirtovės vaizdu. Atsiantų išlinkimai rodo buvusias sargybių ir patrankų stovėjimo vietas. Esama krantuose viršuje užmurytų urvų. Netoli riegso pamesta didžiulė sunki mورتara (labai trumpa patranka).

Kalbama, kad kažin kas seniau bandęs piliakalnį kasinėti, bet buvę uždrausta. Sako, kažin kas buvę jėgas po išmurytus urvus į gilumą, kurioje urvai šakojasi. Ten radę arklų eđžias su šieno liekanomis, bet išidėtas į kšenių sienas ore subirėjęs į dulkes. Dar yra padavimas, kad iš piliakalnio esąs išėjimas po ežerą.

Dabar, gražu biržėnų – inteligentų rūpesčiu, įeinant į piliakalnį, yra abipusiai kelio pastatyti su senoviškomis patrankomis ant jų (patrankų iš Biržų yra Karo Muziejaus sodelyje; be to, reikia manyti, jų nemažai išvežtiota ir svetimus muziejus).

Įeinant į piliakalnį, kairėje, stovi paminklas, kuriame yra iš keturių pusų įrašyti šie žodžiai (rašau, kaip ten yra): "Šie griuvėsiai buvo Lietuvos tvirtovė. Jį sergėjo kelia į Lietuvos gilumą, butent į Vilniaus sostinę. Todel Biržų ponai buvo Lietuvos atmonai (karo vadai) ir Vilniaus vaivados: Radvila Jurgis (1 – 1541) ir Kryšius I (1 – 1603). Pastarasal sutvarkė šią tvirtovę ir, sutraukęs čion kariuomenę, sumušė švedus 1599 m. ties Kuoknėse. (Kokenhusen).

Švedai valdė Biržus 1625 ir 1655 m. Po švedų tvirtovė buvo sunykusi. 1665 m. buvo artilerijos 5 patrankos ir igulos 7 sargybos.

1704 m. rudenį švedų generolas Levenhau... Privertė Biržų komendantą Nerezijų įvesti į gulą ir susprogdinti tvirtovę. Kaip matome, šis piliakalnis lietuviui gali daug ką pasakyti. Tikrai malonu jame pasivaikščioti. Išėini patenkintas, lyg pagyvenęs Lietuvos senovę. Įvairus praeitų kovų vaizdai piniasi galvoje.

SPRITĄ VEŽA!.. O čia, vėlionis, gal, net prieš mirtį nebuvo burnelės išmetęs"...

Antroje įėjimo pusėje stovi kitas paminklas su įrašytomis senovės Biržų kultūros pažymiais. Iš to paminklo darosi aišku, jog Biržai yra senas švietos židinys Lietuvai ir kad jame viešpatavo tikotkia, negu visoje Lietuvoje – reformacijos tikyboje – dvasia.

Antroje įėjimo pusėje stovi kitas paminklas su įrašytomis senovės Biržų kultūros pažymiais. Iš to paminklo darosi aišku, jog Biržai yra senas švietos židinys Lietuvai ir kad jame viešpatavo tikotkia, negu visoje Lietuvoje – reformacijos tikyboje – dvasia.

Antroje įėjimo pusėje stovi kitas paminklas su įrašytomis senovės Biržų kultūros pažymiais. Iš to paminklo darosi aišku, jog Biržai yra senas švietos židinys Lietuvai ir kad jame viešpatavo tikotkia, negu visoje Lietuvoje – reformacijos tikyboje – dvasia.

Antroje įėjimo pusėje stovi kitas paminklas su įrašytomis senovės Biržų kultūros pažymiais. Iš to paminklo darosi aišku, jog Biržai yra senas švietos židinys Lietuvai ir kad jame viešpatavo tikotkia, negu visoje Lietuvoje – reformacijos tikyboje – dvasia.

Antroje įėjimo pusėje stovi kitas paminklas su įrašytomis senovės Biržų kultūros pažymiais. Iš to paminklo darosi aišku, jog Biržai yra senas švietos židinys Lietuvai ir kad jame viešpatavo tikotkia, negu visoje Lietuvoje – reformacijos tikyboje – dvasia.

ŠAMPANAS KARSTE

Čikagos rytų pr'emiestyje gatvėje pasirodė puošni laidotuvių procesija. Vežimas su karstu buvo apverstas vainiku kalnu su jaudinančiais užrašais ant kaspinių. Prieš karstą buvo orkestras, griežęs gedulo maršus, paskui karstą vyko vilkstinė automobilių su ponais ir poniais, apšviukusiais gedulo rūbais.

Praeiviai su pagarba užleisdavo kelią esenai, o sargybiniai policijinkai stabdė jai vėlimų judėjimą. Trumpiau – visa vyko taip, kaip tas vyksta laidotuvė žinoma ir turtinga pilietij.

Be netoli nuo kapinių vartų eiseną užėjo ant smalsaus policininko, susidomėjusio, ka butent tai laidoja, ir, kai jam pasakė kažn kokią pavarde, nustebusį, kad apie mirtį tokio višiemis žinomo gerbiamo asmens nebuvo nieko pasakyta laikraščiuose.

Policininkas sustabdė eiseną, ir tuoj iškilmingumą vaizdas tučtuopėjus užleido vietą visiškai kitą pobūdžio reginiui. Pona ir ponios gedulo rūbuose ėme sėkti iš automobilių lauk ir bėgti į visas puses.

Po kelių minučių visi išbėgėjo arba pasuko mašinas atgal. Puolė bėgti net laidotuvių automobilius šoferis.

Vainikus nuėmė, gėles numėtė, karstą atidarė ir rado jame vietoje numirėlio butelius šampano, likerijų ir konjako. Po to, amerikietis, kad ir tikriausia laidotuvių eiseną pamačius, galį pamanyti: "O gal tik akis dūmija!.. Žūrėk, gryniausią

PRIEŠ TRISDEŠIMT METŲ

Kalbėdami apie dabartinį mūsų spaudos išsiplatinimą praverstu pažvelgti, kiek ir kokie laikraščiai ėjo į buv. Kauno guberniją prieš 30 metų.

1900 metais vienoje Kauno rėdyboje buvo 1,620,308 žmonės iš tų tarpo buvo 70,303 kariuomenės ir valdininkų.

Tie įvairūs rusai 1900 metais gavo po tiek šių laikraščių (rusišku, taigi lietuvis (teskaitė labai retai): "Nyva" (žurnalas) – 918, "Sviet" – 647, "Kovenskija Gubernskije Vedmosti" – 205, "Pravitelstvennyj Vestnik" – 160, "Novost" – 158, "Vokrug Svietą" – 125, "Syn Otečestva" – 80, "Vilen kij Vestnik" – 78.

Tokiu laikraščiu, kaip "Kovenskija Gubernskija Viedomost" ("Kauno Rėd. žinios"), "Pravitelstvennyj Vestnik" ("Valdžios žinios"), galima iš bendro skaitytojų skaičiaus išmesti, nes jais tegalėjo būti suinteresuotos rusų valdymo įstaigos; turint galvoje didelį rusų skaičių Lietuvoje, likusius jų skaitomų laikraščių skaičius palka nedidelia.

Tuo laiku, kai rusai "mokė" lietuvius savo "graždankos", kad su laiku šie skaitytojai ir jų spauda, patys lietuvių – pabrėždami savo "kontr" – (1900 metais) skaitė tiek ir tokių savo laikraščių: "Varpo" – 309, "Ukininko" – 478, "Naujienu" – 514, "Tėvynės Sargo" – 1834, "Zinyčios" – 200, "Lietuvos" – 65, "Kataliko" – 10, "Viehybės" Lietuvininkų" – 93, dar skaitė "žvalgdė", "Dirva", "Saulė" (laikraščiai, iš pamintėti nuo "žinyčios" – iš Sav. Amerikos Valstybių).

Lietuvą lenkinti, lyg rusams padėdami, ėjo į Kauno rėdybą 1900 metais šie lenkiški laikraščiai: "Gazeta Sviateczna" – 418, "Kraj", – 205, "Gazeta Polska" (ko jai čia, meldžiamieji, reikėjo? – 176, "Przegląd Katolicki" – 144, "Viek" – 116, "Besjada Literacka" – 95, "Sto wno" – 30, "Wedrownik – 48.

Mūsų brolijai latviai, atsiapirdami prieš rusinimą bangą, tie – kurie gyveno Kauno rėdyboje 1900 metais, skaitė po tiek latviškų laikraščių:

"Latweeschu Awizes" – 139, "Tewija" – 90, "Baltijas Westnesis" – 69, "Deenas Lapa" – 59, "Semkopis" – 33. Be minėtų laikraščių, Kauno rėdyboje 1900 metais dar skaitė vokiečiai: "Duna Zeitung" – 92, "Rigaschau" – 58, "Riga Tagelblatt" – 53, "Mitauische Zeitung" – 14. Kalbama, kad valstieji užimta žemės nuo valstiejių už 1863 metų sukilima 952 dešimtinės, nuo jezuitų ir vienuolynų – 37,440 dešimtinų; mišku nuo valstiejių atimta 20,505 dešimtinės. Arėjas Vitkauskas

POETŲ VALGYMAS...

Kaip yra tam tikras daugias gerimas, kurį dievai vartoja, "nektaru" vadinamas, taip yra žemškas poetų valgymas – paprastai "silke" vadinamas...

SAULĖS PATRANKA

Anglų laikraščio "Adventure" pranešimu, Portugalijoje viena mieste yra patranka, kuri iššauna, saulei išildžius. Tame kirstame mieste patranka rodo laiką, nes tam tikru laiku ji tegali gerai įkaisti.

DARBAS

Blogiausiai jaučiuos, kai dėl kurių nors priežasčių negaliu dirbti; dvas os šaltiniai atrodo išseke ir imu nustoti lygsvaros bei ats'randa galimybės palinkti į blogą.

Graikijos Nepriklausomybės šimto Metų Sukatuvės

Prieš šimtą metų vasario trečią dieną Londone buvo pasirašytas protokolas, kuriuo Graikija buvo atskirta nuo Turkijos ir jai suteikta nepriklausomybė.

OI, TAS ŠEIMYNIŠKAS GYVENIMAS!

– Vaje, tu man o, kas tamstai, gerbiamasai! Tamsta į save nepanašus! Tamsta visiškai atrodai l'goniu! Eik, tamsta, greičiau namo, pas žmoną, ir atsigulk!

GREIČIAUSIAS SLAPYVARDIS...

Atsitinka, kad autoriai nespėję sugalvoti tinkamo slapyvardžio. Tuomet, aš patariu naudoti tikrai savo vardą ir pavarde, rašant: Aš – ir – aš. (Juk ir vardas ir pavardė priklauso vienam – aš...).

IŠ GYVENIMO KULINARIJOS

Rupestis valgo (žmogų) be šakutių...

"Kvalifikuotas darbininkas" – dažnai pasitaiko esąs tik kvalifikuotu...

– Ar šuo prijaukintas? – Galui užtikrinti. Aš padaviau jį tris kartus ir tris jis sugrįžo.

KAIP ĮSPĖTI LOTERIJOS BILJETŲ IŠLOŠIAMOJUS NUMERIUS

Noris išlošti loterijoje turi paimti bilietą, kurio numeris būtų sudarytas iš šių skaitlinių: Diena loterijos paskelbimo gegužės 15 diena. Tamstos metai, 37 metai. Gimimo metai (visa čia imama kaip pavyzdys – nėra ko žūrėti paduodamu metų tikslumo) – 1845 metai.

Ir paskui pridėti 6.

Tą skaitlinę reikia pastatyti tukstantinėje vietoje. Susidarys skaičius – 7909; tai ir bus bilieto numeris, kuriuo tamsta butinai išloši, o jeigu tokio bilieto nėra loterijoje, tai tamstai (jeigu tiki burtais) nereikia imti joko bilieto.

1)–Po Apgarsinimui –

Vieno veiksmo komedija, 28 pusl. Lošia 4 vyrai ir 3 moterys. Kaina 30c.

2)–Atsiliepė Širdelė –

Vieno veiksmo dramatiškas vaidelis, 31 pusl. Lošia 4 vyrai ir 2 moterys, ir

3)–Grybų Mišinys –

Vaikų Teatrui. Lošia mažai berniukai ir mergaitės. Abu veikalukai vienoj knygelėj. Kaina 25c.

4)–Jonas Burbulas –

Vieno veiksmo komedija. 31 pusl. Lošia 3 moterys ir vyras. Kaina 25c., ir

5)–Doros Sargas –

3-ju aktų drama, veikalas iš baudžios laikų. 90 pusl. Lošia 6 vyrai ir 4 moterys. Kaina 50c.

6)–Bijunelis-Komedija

ir drama 4-se veiksmuose 6-se atidengimuose su dainomis. Parašė žymus dramaturgas V. Nagurnoskis. Lošime dalyvauja 15 ypatų. Kaina 50 centų.

7)–Sušaldyta Dėdienė,

Vieno akto farsas–komedija. Ši komedija pilna juokų ir gryumo. Lošime dalyvauja 6 ypatos. Kaina 30 centų.

Imant visas knygeles sykiu – pasiųsim už \$1.50. Kreipkitės šiuo adresu:

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St., Worcester, Mass.

"BALTASIS SVEDŲ LAIVYNAS" Greita kelionė į Lietuvą per Svediją. Laivai išplaukia iš New Yorko Pier 97, gale W. 57th St.,

– 0 – Kalėdų Ekskursija į Lietuvą GRIPSHOLM Gruodžio 9

Dideli, balti ir gubės laivai. Erdvus ir gerai ventiliuoti kambariai. Kelionėje: judomi paveikslai, koncertai ir šokiai. Keliaujant "Baltuju Svedų Laivynu", kelionės buna per trumpa.

– 0 – Kreipkis į vietinį agentą, arba: SWEDISH AMERICAN LINE 10 STATE ST. – BOSTON, MASS.

Amerikos Lietuvis
The American Lithuanian Weekly
published every Thursday by
Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St.,
Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. \$1.50
In Foreign Countries..... 2.00
Single copies..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V. \$1.50
Užsienio—Lietuvij 2.00
Atskiri egzemplioriai 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi būti apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

„Iš Kalėjimų, Šnipų ir Vergijos Šalies“

„Žemaičių Prietelius“ 44-me n-y viršpažymėtu antgalviu įdėjo įdomų aprašymą apie Sovietų Rusijoje buvusius tremtinius kunigus ir pasauliečius. Sako — Sugryžę iš Sovietų Rusijos kunigai yra labai suvargę. Kai kurie jų dar Kaune negalėjo mišią laikyti vieni, o juos rdeikėjo prilaikyti.

Iš pasikalbėjimų su jais teko patirti tokių dalykų iš tenkščių gyvenimo. Vieni jų kalėjime ar priverstinę darbų lageriuose išbuvę 10 metų, aštuonerius, o kai kurie mažiau. Kalėjime buvo taip maitinami: ryte gaudavo apie 300 gramų blogos duonos ir vandens. Pietums dažniausia kruopos apie pusantro stiklinės (sklėnyčios). Tos kruopos be jokių riebalų, o kartais budavo jose džiovintų žuvų įdėta lyg kvapai padaryti. Vakare gaudavo gabalėlį (maždaug pusę stiklinės) košės. Taigi labai lengva įsivaizduoti, kaip galima su tiekios maisto gyventi. Vienas iš jų sirgo prieš pat išvykimą, tai jį daktaras pasvėrė. Kai jisai ir kiti Maskvoje suvežti jau laukė dienos, kada juos išves, tai Lietuvos pasiuntinys jiems atsiuntė maisto: lašinių, sviesto ir kitų dalykų. Pasirodo, gavesi gero maisto per tą trumpą laiką jam priaugo 33 kilogramai svorio (kilogramas truputį didesnis negu 2 svarai). Sako, grįžęs iš miškų darbų buvo tik kaulai ir oda.

O bolševikų kalėjimuose tiesiog žmogus ant žmogaus, kaip jie išsireiškė. Kalėjimuose kaliniai tukstančiais skaitomi. Lageriuose suveža po 10, 15 ir daugiau tukstančių. Kai kada ne to prasto maisto 5 dienas negauna, sako, neturime. Dėl to be kitų ir lietuvius kun. Šukenis badu numirė. Kalėjimuose labai daug miršta žmonių, o ypač priverstinuose lageriuose. Viename lageryje vienais metais labai paplito užkrečiama liga ir šimtai žmonių susirgo ir dešimtimis mirė kasdien, kadangi nebuvo tinkamos daktarų priežiūros. Tai tada dar nemirusiems ligoniams pradėjo išrašydinėti mirimo lapus ir nešti laidoti. Atsitiko toks įvykis, kad nešė vieną ligonį. Tas klausia: — Kur mane nešate? — Laidoti — jam atsako. — Bet juk aš gyvas — suriko ligonis.

Tylėk, Lepkom (taip vadinasis daktariškos priežiūros skyrius) geriau žino — atsako nešėjai. Gal kas pamanyt, kad tai anekdotas, bet pasakoja žmonės tuo met ten gyvenę ir dalyką žina.

Taigi per tą mėnesį Maskvoje, kai maitino Lietuvos atstovybę, tai žymiai jie pasitaisė ir dabar nebeatrodo kaip kalėjime, bet vistiek jie dar labai kudi. Kalėjimo sunkumai beveik visiems pakirto sveikatą ir kai kurie liko invalidais.

Pasirodo, kad dabar Sovietų Rusijoje yra labai daug kalėjimų ir koncentracijų stovyklų, kur kems visokius žmones be pasigailėjimo. Už ką gi buvo kalinami šie žmonės? Visur jiems primetė politiką. Vienas jų buvo nuteistas sušaudyti už tai, kad stačiatikių šventikas perėjo į katalikus, o jisai jį priėmė, suteikdamas reikiamus šventimus. Kiti kaltinami šnipinėjimu. Tai, sako, įrodykite arba bent nurodykite kur ir kam šnipinėjate. Tuomet jiems atsako, kad bolševikų įstatymai leidžia bausti ir kalinti tuos, kurie nepadarė jokio nusikaltimo, o bolševikų nuomone galėtų tą darbą padaryti. Tie teismai nėra vieši, juose kaltinamieji nedalyvauja. Juos tik tardo, o po to praneša kiek nubausti. Kol tar-

domi, tai laikomi kalėjime, kaip užbaigia, tai veža Sibiran, įvairiosna salosna ar kur neprieinamosiose pelkėse ir balose, miškuose, kur turi sunkiai dirbti ir visai mažai, kaip aukščiau minėjau, duoda valgyti. Pasirodo, kad ir prižiūrėtojai mažą ką daugiau gauna, kaip ir šie kaliniai. Tai visų beveik vienoda padėtis maisto atžvilgiu, o iš šalies nusipirkti labai sunku ir brangu, nes valdžia viską surenka, kaip vokiečių okupacijos metu darė pas mus. Kiaušinis ten dabar kainuoja auka rublį, tai kas gali tiek turėti pinigų, nors vistiek bus sunku tą kiaušinį surasti.

Labai įdomiai juos vežė. Jie buvo išmėtyti įvairiuose kalėjimuose ir priverstinę darbų lageriuose. Juos suvežė visus į Maskvą, kai kuriuos net orlaiviais iš tolimų jurų salų. Suvežė ir jie čia gavo gerą maistą, musų atstovybės įduodam. Vežant visi manė, kad ar sušaudys ar naujų bylų iškels. Jau Maskvoje budami suprato ir jiems pasakė, kad išves Lietuvon. Iš kalėjimo vežė autobuse, kurio mažytis langutis stoge. Taigi visi nematė Maskvos. Prie stoties privežus išvaikė žmones, o juos didžiausioje sargyboje į stotį vedė G. P. U., įsakydama žiūrėti tik priešakin ir visai nesidairyti. Vagonas buvo taip pat tamsus, tik stoge mažutis langutis, o lydėjo sargybos apie 10 žmonių, nors kalinių buvo tik 15. Vadinasi, jie nieko negalėmatyti. Pasirodo, ne tik vagonai, bet kartais sudaromi iš tisi traukiniai visokiams prasikaltėliams vežti ir tokiems politiniams „prasikaltėliams“ vežioti. Tur but, niekur pasauly tokių dalykų nėra, kaip dabartiniame bolševikų „rojuje“.

P pinigų nedavė vežtis nė vienos kapeikos. Sako, palikite g. minėms ar atstovybėje. Daiktus galėjo vežtis, bet jie, žinoma, išslapstyti pas parapiečius. Jei rašyti, kad jie atvežti tuos daiktus, tai bolševikai sužinoję tą žmogų kankins. Tai jie nei vienas to nesiryžo daryt. Prieš išvažiuojant darė nepaprastą krutą. Turėjo išsirengt visai nuogai ir išžiūrėjo nosis, burną ir kitur, ko mes čia nedrįstame nei rašyti.

Kas sėdi kalėjimuose ir pasikirti sunkiems darbams? Tai dvasininkai ir šiaip įvairūs žmonės, kuriuos bolševikai kalina, kaip jų politikai nepalankius. Be to, kriminaliniai nusikaltėliai ir komunistai. Ten komunistų daug kalėjimuose. Nepadarė reikiamo skaičiaus daiktų fabrikas ar kita įstaiga — valdyba kalėjiman arba sušaudo. Komunistai taip pat pridaro visokių nusikaltimų, kurie baisiai kompromituoja jų valdžią, dėl to tuos baudžia. Kalėjimuose ir lageriuose kas du mėnesiai daromos didelės kratos. Nei kryželio, nei rožančiaus, nei maldaknygės visai negalima turėti. Svečiai pasakoja, kad nuėję ir Lietuvos policijon užsiregistruoti buvo pasirošę, kad darys kratą, bet nustebo, kad čia tokių dalykų nėra, o ten tai visur ir dažnai kratas darė. Kai kur turima daug bėdos, nes ir akinius atima. Tačiau jei kas siunčia maisto kaliniams, tai jį peržiūrėję atiduoda. Tik visa bėda, kad nei giminės, nei pažįstami nežino kur išsiunčia, o laiškų dažnai neprileidžia ir neišleidžia iš stovyklos.

Japonija Puls Rusiją 1934 Metais

Tenka patirt iš žymaus Kinų diplomato Huberto Lingo, kuris dabar apleidžia Europą ir vyksta Kinijon, Eurs laikraščių korespondentams pareiškė, kad karė jau yra prirengta ir sulaukus pavasario Japonija puls Sovietų Rusiją Tolimuose Rytuose.

Žinoma, jei Japonija apsiskaitytys ir jeigu karė galėtų jai nieko gera neduot, ji galėtų ir neįvykt; tačiau japonai iš busiančios karės daug ko tikisi, todėl jie sulaukė 1934 metų pavasario, ir nevēliau, bandys patatyt Europai klausimą, kas yra Azijos valdonais?

I šitą karę bus įtraukta ir Suvienytos Valstijos, o pasukli ir visas pasaulis, sako Lingas.

IŠ LIETUVIŠKOS ENCIKLOPEDIJOS

Lietuviškoji enciklopedija pabaigė vieną didžiausių musų alfabeto raidžių — A, kuria lietuvių kalboje labai daug žodžių prasideda. XVII-me šasiuvinį jau B raidės aiškinama 3-se spaudos lankuose.

Vieno darbo etapo pabaigtuvių proga, vyr. red. prof. Vac. Biržiška ir prof. M. Biržiška ir Spaudos Fondas šitaip painformavo spaudą apie Liet. E-ją ir tolimesnius darbo planus. Pasirodo, turima nemažų sunkumų ruošiant lietuviškąją enciklopedijos dalį — lituanistiką. Medžiagos turima paruoštos ateities darbui. Šasiuviniai butų galima ir dažniau leisti, bet prenumeratoriai sunkiau pajėgtų mokėti.

A raide išaiškinta 6.762 žodžiai, tarp kurių yra apie 50 ilgokų straipsnių. Tekstas pavaizduotas 822 iliustracijomis, 51 schema ir 4 spalvotais žemėlapiams, 4-sis, politinis spalvotas Azijos žemėlapis bus prenumeratoriams išsiuntinėtus su IV-ju šasiuviniu. Iš šių spalvotų žemėlapių vėliau Spaudos Fondas išleis gražų atlasą, kuriam paruošti sudaryta komisija iš prof. K. Pakšto, prof. St. Kolupailos, jų asistentų ir Karo Topografljos Skyriaus specialistų. Bus tai tikslus ir naujusias atlasas.

Lig šiol I-ji tomas yra užsiprenumeravę 7.813, II-ji tomas užsiprenumeravo — 5.984. Dar ne visi I-jo tomo prenumeratoriai yra atnaujinę II-jam tomui prenumeratorių II t. skaičius kas kart didėja.

Lapkričio mėn. 6 d. iš viso buvo II tomo prenumeratorių: karių — 1.073, pradžios mokyklų mok. — 1.013, valdininkų — 1.043, policijos tarn. — 649, kunigų — 250, gimnazijų mokytojų 131, advokatų ir teisėjų — 99, gydytojų — 94, vidurinių mokyklų mokytojų — 34, agronomų — 31, inžinierių — 20, privat. įstg. tarnautojų — 649, iv. įstaigų ir asmenų — 789.

Tie skaičiai kai kurių profesijų asmenims turėtų priminti, kad jie dar nepakankamai yra prisidėję prie šio visai tautai svarbaus kultūrinio darbo, kad dar neįdėjo savo pilytelės į didžio paminklo dabarčiai ir ateičiai statybą.

Lietuviškoji enciklopedija, palyginus su kitomis, svetimą kalba enciklopedijomis, yra pigiausia. Be to, reikia turėti galvoje, kad didieji kraštai enciklopedijos spausdina ne dešimt tukstančių, bet šimtais tukstančių egzempliorių ir turi emėjų visuose kraštuose. O didelis tiražas duoda leidėjui galimumo egzempliorinę enciklopedijos kainą žymiai sumažinti.

Musiškė enciklopedija yra moderniškesnė net už paskutiniąsias Europoj leidžiamas enciklopedijas, nes ji deda

paskutines, naujas visų sričių žinias, nurodo vėliausiai išėjusią literaturą. Taip pat deda naujusias žinias iš musų gyvenimo, pav. IV šasiuvinį Dariaus ir Girėno Lituanicą, žuvusius musų aviacijos karininkus (ligi š. m. VIII. 13), teikia dar niekur neskelbtų mokslo duomenų apie musų kraštą.

Kai kas nusiskundžia, kad L. E-ja leidžiama per lėtai. Net spėlioja, kad tiek metų eis, kiek abėcėlės raidžių. Toks spėliojimas neturi pagrindo, nes medžiagos atitinkamoms raidėms kiekis labai nevienodas: kai kurios raidės tilps net viename šasiuvinyje. Todėl nūgastauti nėra ko. Be to, reikia suprasti, kad kultūros kraštuose, kur ir intelektualinių jėgų yra daug daugiau ir visiškai kitos leidimo sąlygos, ir ten enciklopedijos, net jų papildymai, leidžiami desimtmečiais.

Kelionės Įspūdžiai

Kelionė Anglijon lapkričio mėnesy nors ir gana įdomi, bet toli gražu ne smagiausia. Iš New Yorko iškeliavome lapkričio 10 d. ir šiandien tebėsame kelionėje. Priežastis štai kame. Trečiadienio vakare iškilo didžiausia audra, vilnis buvo ne vilnis, bet tiesiog vandens kalnai. Apie 6 val. vakare ne vienas, bet keli laivai pradėjo šaukties pagelbos, nes skendo. Kadangi tie, kuriems pagelba buvo reikalinga buvo per daug atstumo nuo musų milžino laivo Berengarijos, tai žinoma kapitonas pagelbos suteikti negalėjo; bėt vienas laivelis apie 200 myli atstu saukėsi pagelbos, tai „Berengarija“ išsukus iš tiesioginio kelio nusiskubino jam pagelbon.

Dasiekus vietą kur turėjo būti bėdon patekęs laivelis Berengarija darė pastangų skęstantį laivą surasti ir bent nors jurelvius išgelbėti. 12 val. Berengarija plaukiojo apie tą vietą iš kur buvo šaukiamasi pagelbos, bet jokio ženklų laivo arba plaukiančių žmonių nebuvo matyti. Matomai laivas su 29 žmonėmis dingo.

Keliauju taip vadinama turistų klesa ir čia susiduriau su visokių tautų žmonėmis: anglais, amerikiečiais, žydais, rusais, vienu indusu, ir vienu kiniečiu, nekalbant apie daugelį kitų.

Įdomiausi visiems buvo Sovietų Rusijos piliečiai. Rodos ir apsirėdę, ir pamokyti, bet už stalo vis viena pasirodė visai netašyti: nevalgo, kaip kultūriniai daro — sau palengva, sėdi kaip priguli ir t.t., — bet valgi ant torielių užsigulę tiesiog ryte ryja. Kitas dalykas tai tas, kad visi 4 kaip vienas saugosi, kad kuris iš buržujų jų neužkalbintų.

Pirmą kartą su Sovietų atstovais susidurus ant manęs bent tie Sovietų piliečiai padarė nekoki įspudį: per daug netašyti.

Daugiau parašysiu iš Londono ir iš kitu kur.

Keliauninkas

V. M. ČEKANAUSKAS

ROOSEVELTO SOCIALIŠKA REVOLIUCIJA AMERIKOJE

TRUMPA PERŽVALGA IŠ ROOSEVELTO ADMINISTRACIJOS NUVEIKTŲ DARBŲ

Sukako devyni mėnesiai Prezidento Roosevelt administracijai. Per tuo devynis mėnesius laiko musų krašto ekonomiskam ir politiskam gyvenime sulaukėm daug atmainų. Nuo 4 dienos kovų šių metų, musų krašte pasireiškė nauja viltis. Mes žinom ką pergyvenom, kiek vargo ir bėdų turėjom, kiek nerymo ir nusiminimų perkentėjom nuo 1929 m., kuomet musų krašto ekonominė buklė vis labiau ir labiau blogėjo, bedarbių skaičius dauginosi ir 1932 m. pasiekė iki 15 milijonų. Tie laikai niekadus nebus pamiršti.

Republikonų partijos, geriau sakant, Prezidento H. Hooverio administracijos laikus, dirbtina Coolidge utopiją ir Hooverio pažadus „auksinių laikų“ mes nepamiršim, nes Hooverio administracija davė musų kraštui tukstančius tragiškų įvykių. Coolidge, Hoover ir Mellon, tai būvo žmonės, kurie žadėjo mums dvarus ir turtus, kurie ant mėnulio randasi, šie trys vyrai bevaldydami musų kraštą, bėpataikaudami Wall gatvės raketieriams privedė musų kraštą prie skandalingos padėties.

Tais republikonų administracijos metais, ypatingai 1927, 1928 ir 1929 musų krašto pramonininkai ir pasiturinti žmonės tapo įtraukti į Wall gatvės raketierių (tarpautinių bankierių) pinklių tinklą, apie 25 bilijonai dolerių tapo sukūsti ir įvairius šėrus ir bondsus, kuriuos Wall gatvės raketieriai pardavinėjo žmonėms; tie investmentai, žmonių pinigai — žuvo. Amerikos ukininkai tapo priversti užtraukti paskolas (mortgages), kurių suma siekia dabar virš 12 bilijonų dolerių; statistika rodo, kad apie 40% Amerikos ukininkų atsidurė bankruto stadijoje, nes iš savo gamybos nesurenka tiek pinigų, kad atmokėtų paskolų principinę dalį, arba, bent nuosimčius. Bėgyje trijų metų Hooverio administracijos subankrutino virš 10 tukstančių ukininkų, o kiek bankrutino namų savininkų, pramonininkų?... Labai daug žmonių turėjusių namus ir pramonę, bedarbiai plėtojantis, užsidarinėjant bankams, pražuvus jų sutauptam kapitalui, namų savininkai, kurie turėjo kiek banke pinigų, negalėjo juos atgaut ir užmokėt mortgėčių nuosimčius ir principinę skolos dalį, neteko namų, panaši padėtis buvo ir su pramonininkais, jie tapo priversti bankrutuoti.

PANIKA VISAM KRAŠTE

Atvalzduoti padėtį ekonominio krizio ir jos priežastis laikraščio skiltyse neužtenka vietos. Tačiau kiekvienas žmogus žino, kad pabaigoje 1929 m. iškilus katastrofai Wall gatvėje, kuomet Wall gatvės raketieriai pasuko savo mašinos rankeną į kitą pusę, staiga finansinis krizis, panika pasireiškė visame krašte. Bedarbių pulkai dauginosi, nes sustojo industrijos mašinų ratai suktsis; bankai pradėjo užsidarinėti ne šimtais bet tukstančiais, nukritus vertei šėrų ligi žemiausio laipsnio, kur kas žemiau negu aktuališka pagal įvesdintą kapitalą jie buvo verti, kuomet žmogus 1929 m. prieš krizį mokėjo už šėrą, 125 dolerius, jo šėro kaina po „juodojo penktadienio“ buvo tik 20 dolerių, aišku kiek nuostolių jam padaryta. Taipgi, bankai, kurie prisipirko šėrų spekuliacijai, prakišo savo ir depozitorių pinigų, pradėjo uždarinėti duris, nes pinigų neturėjo, negalėjo išmokėti depozitoriams jų pinigų. Kaip bankuose, taip ir pas pasiturinčius žmones, kredito organizacijas paliko tik beverčiai šėrai ir bondsai subankrutinusių korporacijų ir užsienio valstybių defoltavusių. Delto bankrutas pradėjo smaugti visus ir visame krašte.

Nenuostabu, kad bankai vienas po kito uždarė savo duris. Tik tai 1930 m. uždaryta apie du tukstančiai bankų. 1931 m. uždaryta 2,343 bankai, o 1932 arti tris tukstančiai bankų uždaryta, gi sukcentruotas kapitalistas į mažumos rankas, tapo uždarytas voltuose, kreditų niekas negalėjo gauti iš šių stambių Wall gatvės bankų, tik tai valdžia galėjo skolinti pinigus pas Wall gatvės magnatus ir skolino, Hooverio administracija įtraukė valstybę į skolas iki 5 bilijonų dolerių. Kuomet ukininkai, pramonininkai ir namų savininkai bankrutavo tukstančiais, kuomet abelną musų krašto pramonę ir industrija lindo į skolas ir bankrutas, pavyzdin net tokios stambios korporacijos kaip geležinkelių kompanijos, apdraudos ir kitos kredito organizacijos, tuomet buvo aišku, kad braška pamatas musų ekonomiškos struktūros.

Geležinkelių kompanijos ir kitos stambios industrijos ir kredito įstaigos nevaliodamos atmokėti Wall gatvės bankieriams paskolas ir nuosimčius, kreipėsi į valdžią su prašymu pagelbos, valdžia skolino savo kredito pinigus pas Wall gatvės bankierius ir su tomis paskolomis finansavo (paskolas davė) geležinkelių kompanijas ir kitas korporacijas, pastarosios atmokėjo Wall gatvės bankieriam savo skolas, arba, nuosimčius, bet visvien paliko skolingos valdžiai, reiškia, jų skolas nesusimazino, biznis sumažėjo, nes gamyba sustojo, produktų kainos nukrito 80-5%, bet pirkikų visviena nebuvo, nes mažai kas pinigų turėjo; eksportas nukrito virš 75% 1931 m., tokiose sąlygose pasireiškė visiška stagnacija gamyboje, delto bedarbė plėtojosi ir biznis bankrutavo.

NERYMAS IR BADAS

Visame krašte siautė nerymas, neramūs buvo pramonininkai matydami žuvantį jų viso gyvenimo sutauptą kapitalą, nerymavo darbininkai, matydami badą ir skurdą netekus nė darbo nė santaupų bankams užsadarus, alkanų masė dauginosi, susirėmimai jų miestuose su policija buvo kasdieniniai įvykiai; žmonės bado marinami daužė krautuvių lankus, ėmė maistą, nepaisydami nieko. Darbininkai reikalavo iš miestų valdybų duonos ar darbo, gi miestų (savivaldybių) ir valstijų išdai buvo tušti, bedarbiai alkani pagalbos gaut negalėjo; žodžiu, riaušės, susirėmimai miestuose policijos su desperacija apimtais ir alkanais bedarbiais buvo labai tragediški, daug buvo sužeistų ir nukautų.

Pagaliaus bedarbiai skurdo ir bado vedini, ypatingai karo veteranai pradėjo maršuoti į Washingtono sostinę, reikalaujant duonos ar darbo; kelios dešimtys veteranų susirinko į Washingtoną, tenai juos policija suvaldyti negalėjo, desperacijos apimtas Hooveris, pašaukė kariuomenę, raitelius su kardais, pėstininkus su durtuvais, karo iega ir dujas tapo panaudotos išvaikymui alkanų karo veteranų iš sostinės, susirėmimai įvyko, tuli karo veteranai buvo sužeisti, kiti nukauti, vienas iš jų buvo lietuvis, chicagietis. O artinantis 1933 m., buvo manyta, kad bus dar arčiau, nes nerymas ir badas vis labiau ir labiau plėtojosi, biznis bankrutavo, bankai vis labiau užsidarinėjo, didžturčiai sukrautą auksą į savo voltus bijojo ilgiau laikyti Amerikoje, pradėjo eksportuoti į užsienį, depozituoti į Anglijos, Francijos ir kitų šalių bankus. Tokiose sąlygose Prezidentu tapo išrinktas Franklin Delano Roosevelt, tokia krašte situacijai esant teko jam užimti Prezidento atsakomingas pareigas, šalies laivo vairą.

ŠYPSOJANTIS ROOSEVELTAS

Naujas mūsų krašto Prezidentas Rooseveltas laike rinkimų davė krašto piliečiams pažadus ištraukti šalį ir kartu juos iš skandalingos padėties. Sudėdamas prisiegą 4 dieną kovo, Rooseveltas užakcentavo visus savo pažadus laike rinkimų duotus. Bet ar daug žmonių tikėjo jo pažadams?... Ar gi buvo galimybė tikėti, kad Rooseveltas ištrauks mus iš tokios skandalingos padėties? Nors naujas Prezidentas Rooseveltas nuolatos su šypsena buvo, drąsiai ir nesvyruojančiai skandalingą krašto padėtį sutikdavo, nors jis buvo kupinas optimizmo, turintis viltį, kad su laiku jis pakeis krašte skandalingą padėtį, bet piliečiai žiūrėdami į savo naują vadą, sekdami jo akciją ir šypseną, abejojo, kad jam pavyks išgelbėti valstybės laivą audringam bėdų ir bankruto vandenyne.

Tiesa, daug piliečių pilnai pasitikėjo Rooseveltu, tikėjo jam ir suprato, kad jis gabus, kupinas iniciatyvos ir nuoširdumo, bet tokių buvo mažai, nes daugumai piliečių situacija atrodė bevilties dalyku. Bet Rooseveltas nuolatos šypsodamas sutiko įvairias krašto problemas, paėmęs valstybės laivo vairą į savo rankas, sumaniai vairavo ir pasiekė uostą be katastrofos. Jis tą padarė greitu laiku, tuomet visam krašte pasireiškė nauja viltis, naujas upas. Nors skurde ir vrge, bado ir šalčio kankinami milijonai bedarbių, bet kantriai jie kentė skausmus, nes jautė, kad už mėnesio kito, o gal už metų laiko jie gaus darbą ir pragyvenimui uždarbį. Išnyko riaušės ir maršavimai į sostinę, išnyko nerymas, pakilo upas, tapo staiga sustabdytas bankų uždarinėjimas, aukso eksportavimas į užsienį, šitokia nuotaika pasireiškė bėgyje 30 dienų Roosevelto Prezidentavimo. Biednuomenės masės pradėjo ramintis, raminosi ir didžturčiai, nes jis suprato, kad pavojus, kurį jie matė, dabar jau pašalintas. Ligi Roosevelto atėjimo į Prezidentūros pareigas, mūsų krašto aristokratija bijojo, drebėjo, kaip vienas tų aristokratų šeimos narys, p. Cornelius Vanderbilt (biednuomenės draugas), yra pasakęs, kad mūsų krašto "bourbonai" buvo desperacijos apimti, skubinosi iškraustyti auksą, nes jautė, kad juos laukia likimas Francijos bourbonų ir Rusijos — romanovų.

Bet tie vadinami "bourbonai" ir Wall gatvės raketieriai besidžiaugdami, kad Rooseveltas pašalino pavojų katastrofos — revoliucijos, tačiau jiems rupėjo žinot iš kalno, kokių reformų ir priemonių grėbsis Rooseveltas, kuomet jis pradės savo prižadus visuomenei duotus pildyti. Roosevelto iškeltas obalsis naujos dalybos — "new deal", buvo suprstas didžturčių klasoje, kad Rooseveltas paėms iš tų, kurie turi daugiau pinigų negu jiems reikia ir atiduos — išdalins tiems, kurie badauja. Jie kitaip negalėjo išsiaiškinti Roosevelto "new deal", delto visiškai ramūs jie nebuvo, nekantriai laukė Roosevelto administracijos reformų; rengėsi slapta, kokusav kapitalo magnatai, planavo ir dabar tebeplanuoja pastoti kelią Roosevelto administracijai, maršuojančiai pirmyn sociališkos revoliucijos keliu. Vienok, Wall gatvės raketieriai ligi šiol nevaliojo sulaikyti Prezidento administracijos žygių, nevaliojo sustabdyti jo ekonomines ir sociališkas reformas, nepaisant to, kad kapitalistų kontruliuojama ir finansuojama geltonspalvė spauda kas dienele šaukia visa perkle, leidžia pesimzmo dujas ir bando apdumti visuomenės akis ir protą, pakeisti visuomenės nusistatymą — opinią, kuri stovi kaip muro siena už Roosevelto pečių, tačiau ligi šiol neįstengė savo tikslą atsiekti ir Roosevelto administracijos reformas sulaikyti.

SACHARO TYRAI

Ledų gadyneje, kai visa vidurinė Europa buvo apdengta leidais, Sacharos dykuma turėjo šiltą ir gana drėgną orą. Kai pasibaigė ledų gadyne, Sachara nebeteko drėgmės, pranyko augalai ir gyvunai, žemė išdžiuvo ir pavirto milžiniškais smilčių laukais. Tik kai kur dykumoje matyti oazų — tai lyg salos juroje. Oazoj paprastai yra vandens ir ten galima užtikti ir augmenų.

Apie trys penktadaliai Sacharos dykumos priklauso prancuzams, likusioji dalis — ispanams, italams ir anglams. Sacharos žemės plotas — 3.500.000 ketvirt. angliškių mylių. Jei būtų įmanoma žemdirbystė, tai ji daugiau galėtų pagaminti maisto už visą Europą.

Čia lankė J. H. Ricard, buvęs Prancuzijos žemės ukio ministeris, susipažinti su Amerikoje naudojamais drėgninimo budais. Jis pasakė, jog Prancuzija toli gražu nėra nustojusi vilties paversti Sacharą žemės ukio kraštu. Tat ten vėl atsiras atlgatorių ir krokodilų, kurie prieš tukstančius metų buvo priversti išsikraustyti.

Kai kurios Sacharos dalys jau ir dabar naudojamos žemdirbystei.

Žmonės paprastai mano, kad tai milžiniško smėlio lyguma. Sacharos paviršius yra gana nelygus: vietomis dideli įdubimai, kitur aukštoki kalnai... Kopus yra smėlio kalneliai, kuriuos supusto vėjas. Sacharoje kai kurios kopos yra įsivirtinusių vienoje vietoje.

Dykumoje visur galima užtikti išplovimo pėdsakų. Tai liudija, kad kadaise buvo pakankamai vandens. Tvirtina, jog prieš daug dešimčių tukstančių metų Sachara buvo jūros dugnas. Tą nuomonę ir dabar galima sutikti kai kuriuose vadovėliuose, bet geologai sako, jog ji neturi rimto pagrindo.

Ziurint į Sacharos topografinį žemėlapi, nesunku pastebėti upių sistemos išsišokijimą. Kai kada net dabar senovės upių vagose pasirodo vandens, kuris grei-

tai pranyksta smiltyse.

Kad kadaise ten buta upių, abejonės nėra. Randama aligatorių ir krokodilų liekanų. Prie žemės išplovimo daugiausia prisidėjo tropiškos liutys, kurios, reikia manyt, Sacharoje gana dažnai siautė. Ledų gadynei praėjus, persimainė ir Sacharos klimatas. Pranyko vanduo, o kartu su juo ir tropikų augmenys.

Visa buvo praeityje, o praėities — geriausias mokytos: topografija ir dykumos istorija sako, jog kai kurios Sacharos dalys ateityje gali būti panaudotos žemdirbystės tikslams.

Pusėtinai didelė Sacharos dalis guli žemiau jūros paviršiaus. Kai kas mano, jog ten būtų galima sukurti jurą. Jūros vanduo, žinoma, garuotų ir sudarytų debesis. Na, o kada yra debesų, tai esti ir lietus.

Gali atrodyti, jog toks mėginimas būtų neįmanomai sunkiai įvykdomas, bet taip nėra. Pakaktų iškasti penkiolikos mylių ilgio kanalas, o būtų užlieta 1.500 ketvirtainiškių mylių žemės ploto. Tuo būdu būtų Sacharoje jura, kurios vidutiniškas gilumas siektų maždaug 80 pėdų. Apskaičiuojama, kad tokia jura arba ežeras galėtų būti apie pusantro tukstančio metų, kol užneštų smėlys.

Toks ežeras suteiktų labai daug drėgmės ir garuojas vanduo sudarytų debesis. Visas klausimas, ar iš debesų lytų Sacharoje, ar už jos ribų.

Kai kas dar mano, jog Sacharoje yra pusėtinai didelė požeminių upių sistema. Oazų buvimas aiškiai liudija, kad po žeme yra vandens. Iš oazose esančių augmenų galima maždaug spręsti, kuo būtų galima paversti Sacharos dykuma.

Apie 150 m. prancuzų inžinieriai pradėjo Alžerijoje gręžti šulinius. Iš šulinių vanduo, paprastai, išsiverždavo fontanų, kuris kartais išmesdavo net mažų žuvų.

Jei prancuzų susidomėjimas Sacharos dykuma virs gyvu mėginimu ją sudrėginti, gal toje dykumoje įvyks tokių atmainų, apie kurias dabar žmonės ir sapnuote nesapnuoja. — T.

Roosevelto nuja dalyba, jo prižadai jau pildosi, daug jau Rooseveltas savo prižadų išpildė ir kol jo prezidentavimo terminas pasibaigs, tai jis išpildys visus savo pažadus. Apie tai neabejoja nei vienas rimtas pilietis. Tiesa, Roosevelto administracija susidurė su daugybe kritiškų probelmų, jas visas skubotumu sutiko su skubotai parengtais planais, tuli planai nevisiškai praktiški, nes skubiai pagaminti, tai viena. Antra, niekuomet nebuvo išbandyti, delto, oponentai Roosevelto administracijos, jeigu gali kur nors išžiūrėti bent ant plauko netobulumą, tai rėkia susirietę, kad Rooseveltas nepraktiškas, kad jis eksperimentus daro, kad tie jo eksperimentai pasibaigs katastrofiškai. Bet jų riksmas be pamato. Rooseveltas žino ką daro, mato kas netobula ir kenčia. Jo administracinis aparatas sudarytas iš gabiausių šalies žmonių, nuoširdžių liberališkų visuomenės vadų. Šie vadai kooperuodami su Prezidentu Rooseveltu, dirba išsijuosę ir jų darbas, jų gaminamos ir vykdomos ekonominės ir sociališkos bei politiškos reformos eina platum ruožtu ir dramatingu tempu, kad net tuli oponentai nenuvokia susigaudyti siulelius tų visų veiksmų.

Aišku kiekvienam piliečiui, kad per pastarus devynis mėnesius Roosevelto administracija nuveikė daugiau krašto perorganizavimui, pravedė daugiau rimtų reformų negu respublikonų partijos administracija galėjo praveist per 12 metų kraštą valdydama. Roosevelto rankos

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiuri AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA

Rašo Dr. A. Petrika

VISUOMENĖS LABUI

Žymusis Amerikos chirurgas, D-ras Charles Mayo, kadaise pasakė, kad "sekamas medikalinio progreso žingsnis, išpėjamosios — preventatyvės medicinos srity, turi ateiti iš dantų gydytojų (odontologų) profesijos. Ar jis tai padarys?" Tai buvo lyg čalanšas mest dantų gydytojams.

Amerikos Dantų Gydytojų Asociacija, didžiausia šios profesijos organizacija visame pasaulyje, kukliai, bet energingai ir neatlaidžiai stengiasi atsakyti į kiekvieną progreso iškeltą šukį išpėjamosios medicinos srity. Savo mėnesiniame žurnale ji duoda gausios medžiagos tiems savo skaitytojams, kurie prilenkę ausį klausosi eigos savo profesijos. Ji išauklėjo desėtkus kalbėtojų bei prelegentų, kurie po visą šalį skelbia išpėjamosios medicinos evangeliją.

Šių metų rugp. (August) 7-12 dd. tapo sušaukta Chicagoj 75-tas metinis kalbamiosios organizacijos suvažiavimas. Sykiu ten pat įvyko ir tarptautinis Šimtmetinis Odontologų Kon-

000 dantų gydytojų. Dalyvių buvo ne tiktai iš vienos Amerikos, bet ir iš Prancuzijos, Britanijos, Japonijos, Olandijos, Italijos, Šveicarijos, Graikijos, Čekoslovakijos, Kanados ir kitų šalių. Savaitės laiku čia tapo perskaityta desėtkai referatų įvairiais profesijos klausimais; suruošta daugybė kliniškų, demonstracijų, pavyzdžių, tapo pažymėta ne tiktai pasiektas pereito šimto metų progresas, bet kartu nutiesta ir ateities progresui platus pamatas. Progressyvas profesionalo mokslo metai niekad neužsibaigia: jam reikia mokytis, mokytis ir mokytis. Jo profesijos organizacija, tai jo kelio šviturys.

Be minėtų seimų, Chicago Pasaulinėj Parodoj, Mokslo Salione, tapo įrengta parodymai iš atitinkamų modelių, kaip žmonės privalo saugoti savo dantų sveikata. Ten taipgi buvo nurodyta sveikatai pavojai, į kokius veda dantų apleidimas. Iš modeliai organizacijai kainavo \$50,000, bet ji mano, kad jais pasinaudojo tie milijonai žmonių, kurie lankė Pasaulinę Parodą. Šie visi dalykai atlikta ne saumyliskais tikslais, bet visuomenės labui!

mostelėjimu, viskas eina pagal nustatytą planą, akcija pastebima kiekvienam administracijos žygyje. Rooseveltas, tai pirmas toks šios šalies Prezidentas, kuris valiojo tiek akcijos, tiek reformų parodyti į taip trumpą laiką, jis pirmas ir vienintėlis šios šalies istorijoje tokis vadas, kuris turi didelį piliečių pasitikėjimą ir gauna daug iš jų moralinės paramos.

Mañ teko išnagrinėti Amerikos politiška, ekonominę ir sociališka istorija, teko susipažinti su veik visų žymesnių šios šalies buvusių Prezidentų biografijomis, tačiau palyginus tempą, dramatiškumą veiksmuose ir iniciatyvos gausumą, drąsą ir administracinius Roosevelto gabumus su kitais mūsų krašto buvusiais žymiais Prezidentais, tai Rooseveltas stovi toli aukščiau. Todel nenuostabu, kad liaudis mato ir supranta dabartinį Rooseveltą kaip genialų vadą, delto labai retas kuris svyruoja ir abejojo apie Roosevelto praktiškumą valdyme krašto. Delto geltonspalvė mūsų spauda negali pakreipti visuomenę į mūsų pusę, nustatyti ją prieš jo administraciją. Delto mūsų krašte šiandiena matomas naujas žmonių upas ir viltis laimingesnės ateities.

(AUTORIAUS PASTABA: — sekančiuose "A. L." numeriuose patieksiu iš kiekvieno mėnesio Roosevelto administracijos nuveiktų darbų rekordą).

NEBOKI AUDRŲ

(Skiriu J. Janušauskui)

Lekioki o, paukšti, padangių erdvėmis,
Nardykį tarpe debesų,
Lai tavo sparnai ir stiprioji valia,
Neboja klastingų audrų.

Audra, nors galinga, tavęs neįveiks,
Tau kovai netruksta jėgų,
Ir vėjas žiaurus turės tau nusilenkti,
Nepalaužęs tavųjų sparnų.

O kuomet beskriejant aukštybių erdvėmis,
Išvysi Lietuvos šalele,
Tuomet sulaikyki savuosius sparnus,
Ir leiskis į josios žemele.

Nuneški jai meilės širdingus jausmus,
Ir garbę josios iškelk aukštai,
O tavo auka ir žygis narsus,
Kaip perlas spindės amžinai.

J. P.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Lietuvos Gyventojų Surašymas 1935 metais

Paskutinis Lietuvos gyventojų surašymas buvo 1123 m., vadinasi prieš 10 metų. Tuo laiku, dar ir vėliau, nebuvo tinkamai suorganizuotas Lietuvos gyventojų prieauglio surašinėjimas. Dabar pasirodė, kad Lietuvos gyventojų skaičius yra kitoks, negu viešai žinomas. Centraliniai statistikos biuras jau pradėjo rūpintis nauju Lietuvos gyventojų surašymu, kuris numatomas padaryti 1935 m. Surašymo reikalais biuras jau renka reikiama medžiagą. — Tsb.

Lietuva Stato Automatinės Telefono Stotis

Ligi šiol Lietuvoje automatinė telefono stotis nebuvo. Telefono abonentus aptarnauja moterys. Intensyviai gyvenimui pasirodė, kad dabartinis telefono stoties veikimas ir abonentų aptarnavimas nėra praktiškas ir patogus. Kilo tad sumanymas pastatyti modernias automatinės telefono stotis. Tuoju buvo pradėtos derybos su firmomis. Geriausias pasiūlymas pateikė anglai. Greičiausia šis darbas jiems ir teks.

Tuo tarpu manoma automatinės telefono stotis pastatyti tik Kaune ir Klaipėdoje, o vėliau ir kituose didesniuose Lietuvos centruose. Telefonistės, kurios dabar aptarnauja telefono abonentus, stotis pastačius, netektų darbo. Jas manoma, paskirti į telefono pašto įstaigas valdininkėmis. Kauno stoty telefonistė dirba 150, Klaipėdoje — 50. — Tsb.

Organizuojasi Vilnius Treininiai

1920 m. spalio 9 d. lenkai pagrobė Vilniaus — Seinų kraštą, pradėjo tenai persekioti veiklesnius lietuvius. Daugelį jų trimu, gūjimu ir kitokiomis priemonėmis iš okupuotų žemių išgrūdė ir nepr. Lietuvą. Tie politiniai emigrantai iš pradžių buvo atsiderę didelėme skurde. Tik vėliau, kai kurie jų susirado šio koto darbo, o kitiems dar ir šiandien sunku verstis. Spalio pabaigoje Vilniaus — Seinų krašto lietuviai politiniai emigrantai buvo susirinkę Kaune, kur įsteigė „Lenkų okupuotojo Vilniaus krašto politinių emigrantų sąjungą“. Jos tikslas — suburti nepr. Lietuvoje gyvenančius politinius emigrantus prisidėti prie užgrobtų žemių atvadavimo, stengtis susigrįžti į savo tėviškes, rūpintis emigrantų ekonomine ir kultūrine butimi. — Tsb.

Moteris — Marijavitų Kunigas

Nedaugelis girdėjo, kad Lietuvoje yra marijavitų tikybos sekta. Šiomis dienomis visiems atrodė tiesiog juokinga, kai Lietuva iš Lenkijos atvažiavo arkivyskupo Kovalskio išventintai marijavitų kunigui moteris Felicija Tulabienė, marijavitų parapijos klebono Tulabo žmona. Ji jaučiasi pilnai patenkinta, kad tapo kunigu. Neseniai Kauno marijavitų bažnyčioje ji laikė iškilmingas pamaldas. Marijavitizmas Lietuvoje buvo staiga paplitęs 1904 metais. Tada daug triukšmo buvo kilę Rusų valdžia, kovodama su katalikų bažnyčia, marijavitus net rėmė. Marijavitai tada parduvinėjo po rublį stebuklingus medalius, kuriuos žmonės siuntė net į Mandžiurijos dykumas saviškiams, kad apsaugotų nuo karo pavojų. Dabar tik Lenkijoje, marijavitų lopsy, marijavitai gana tvirtai laikosi. Lietuvų jų yra tik tai saujelė. Jie čia turi tik tai vieną kunigą Tulabą, dabar ir jo žmona Tulabienė imasi kunigausti. Atrodė, marijavitai yra menki kovotojai su Katalikų bažnyčia. — Tsb.

72.000 Lietuvos Gyventojų Serga Džiova

Neseniai šiauliuose buvo devintasis kovai su tuberkulozu (džiova) kongresas. Iš jame padarytų gydytojų pranešimų, matyti, kad šiuo metu 72.000 Lietuvos gyventojų serga džiova. Ta pragaištinga liga dėlto tiek daug serga, kad Lietuvoje

Pirmoji Byla Del Kritusio Dolerio

Anksčiau Lietuvoje daugelis žmonių labiau pasitikėjo amerikonišku doleriu negu lietuvišku litu. Todel skolindami pinigų ar šiaip darydami kokius piniginius susitarimus, sutartyse įrašydavo, kad bus atsiilyginta Amerikos Jungtinių Valstybių doleriais. Bet, štai doleris iškrėtė piktą špšą. Jo vertė beveik trečdaliu nusmuko, o litas paliko (ir, rodos, paliks) aukso vertę. Dabar skolintojai nori, kad būtų atsitaista litais, o skolinkiniai nori skolas gražinti nusmukusiais doleriais. Jau daėina tokie ginčai iki teismų. Šiomis dienomis buvo sprendžiama pirmoji šios rūšies byla. Bylinėjosi „Lietukio“ taupomoji kasa su p. Ignu Musteikiu. Ignas Musteikis buvo pasiskolinęs iš kasos 14.000 litų ir sutaręs sumokėti doleriais. Doleriui kritus, kasa reikalavo mokėti litais. Ignas Musteikis atsisakė. Byla atsidūrė teisme. Talkos teisėjas išsprendė bylą Ign. Musteikiui naudai. Apygardos Teismas bylą išsprendė kasos naudai. Vyriausiasis Tribunolas apygardos teismo sprendimą atmainė ir pavedė bylą persvarstyti. Atrodė, kad bylą laimės Ign. Musteikis. Vadinasi, kas sutarė gauti skolą doleriais, tai doleriais ir turi priimti. Ta byla daugelis asmenų yra labai susidomėję, nes kaip ji bus galutinai išspręsta, tai skolas mokės ir kiti skolinkiniai. Atrodė, kad nukentės tie, kurie nepasitikėjo litu. Tsb.

Draudimo Reikalai Lietuvoje

Dabartiniu laiku Lietuvoje veikia penkios draudimo įstaigos: draudimo draugija „Lietuva“, valstybinė apdraudimo įstaiga, apdraudimo draugijos „Lietuvos Lloydas“, apdraudimo sąjunga „Koperacija“ ir pirmoji Lietuvos ūkio savitarpio apdraudimo draugija. Šių visų įstaigų veiksmas yra normuojamas tam tikrais įstatymais. Jas prižiūri finansų ministerija.

Tuo tarpu daugiausia yra praktikuojamas draudimas nuo ugnies. Jis sudaro visų draudimų 96 nuosimčius. Kitos draudimo sritys yra paliestos labai mažai. Draudžiant nuo ugnies kasmet yra išduodama apie 56.000 polisų maždaug 860 milijonų litų vertės turtui. Premijų surenkama apie 6.000.000 litų ir gaisro nuostolių išmokama apie 4.500.000 litų.

Draudimu daugiausia domisi miesteliai. Ukų tuo tarpu yra apdraustų tik 31.176, kas sudaro visų Lietuvos ukų vos dešimtą dalį. Del ko sodžius taip mažai domisi draudimu, pasakytų sunku. Buvo manoma įvesti privalomą draudimą ir tuo reikalu buvo išjuntinėta valščiams anketa, tačiau už 252 valščius už pristatą draudimą pasisakė tik 21. Išėina, kad kaimas priversinti draudimo nenori.

Visų draudimo įstaigų savi kapitalai dabar siekia tik 2,5 milijonus litų. Iš visų draugijų daugiausia yra išsiplėtusi valstybinė apdraudimo įstaiga. Ji visų polisų išduoda apie 75 nuosimčius ir priklauso jai apie 60 nuosimčių apdrausto turto sumos.

Draudimo išplėtimu dabar pradama jau daugiau rūpintis. Ieškoma būdų ir priemonių sudominti šiuo reikalu visą visuomenę. — Tsb.

Ramūs Lietuvos Komunistai

Viso pasaulio komunistai kasmet, lapkričio 7 dieną, švenčia didelę šventę. Tą dieną 1917 m. įvyko komunistinė revoliucija Rusijoje ir toje milžiniškoje šalyje įsiviešpatavo komunistų valdžia. Nenorėdami atsilikti nuo kitų, švenčia ją ir Lietuvos komunistai.

Šiomet ši šventė Lietuvoje praėjo labai ramiai. Komunistinis gaivalas Lietuvoje paskutiniu laiku taip nusilpnėjo, kad šia proga nieko sugalvoti nebeįstengė. Anksčiau nors pabarsitydavo jie proklamacijų, nors pakabindavo porą raudonų vėliavų, nors susidariusi gauja truputį patriukšmaudavo, šiemet gi anei mė...

Tiesia, vienas žydukas bandė sukurstyti vieno fabriko darbininkus išeiti vakare gatvėn, tačiau baisiai nesekmingai. Darbininkai, išgirdę ko jis nori, čiupo, gerokai apkulė ir ištepė degutu išmetė laukan.

Komunistiniam veikimui dirva Lietuvoje tuo tarpu visai nepalanki. Ir tie patys agitatoriai nustojo noro beagituoti. Pasisardė Lietuvoje agitavimas nebeįmanomas. Kiekvienas pasipardymas paprastai baigiasi nelauktais vaisiais. Maskva, matydama, kad Lietuvoje komunistams veistis sąlygos blogos, pašalpas sumažino iki minimumo. Nebesant pakankamai pinigų, ir pačių agitatorių karštis atslugo. Lietuvoje komunistams agituoti ypatingai sunku dar ir dėl to, kad šio krašto simtal tukstančių žmonių yra matė ir pajutę, kaip komunistų gražus žodžiai nesiderina su jų darbais. — Tsb.

Mokesčiai Mokyklų Statybai

Dauguma Lietuvos pradžios mokyklų telpa nuomuojamose pas ukininkus patalpose. Nuomuojamose patalpose nėra priitaikintos vaikų mokyimo ir sveikatos reikalams — jos per tamsios, per ankštos. Mokyklų statyba dabar yra vienas svarbiausių Lietuvos rūpesčių. Vyriausybės mokyklų statybai skiria lėšų ne daug. Visa tad našta krinta savivaldybėms, kurios pinigų taip pat ne kiek turi.

Esant tačiau mokyklų statybos reikalui labai aktualiam, buvo pasiryžta, lėšų kiek daugiau surasti. Panaikinus mokesčius, skirtus išlaikyti žyginiams arkliams, kilo mintis uždėti lygiai tokio pat dydžio mokesčius mokyklų statybai.

Šiomis dienomis ši klausima svarstė ministerij kabingatas ir nutarė leisti savivaldybėms tokį mokesčių imti. Nors šis mokesčių sudarys pagrindiniu valstybinių mokesčių tik 5 nuosimčius, tačiau per kurį laiką visgi susidarys žymesnės sumos taip svarbių mokyklų statybos reikalui. Taigi, reikia tikėtis, kad po metų kitų Lietuva praturtės kelio moderniniai įrengtomis mokyklomis. — Tsb.

Organizuojama Priešlėktuvinė Propaganda

Lietuvos Aero Klubas, skleidžiamas aviacijos idėjas Lietuvos visuomenėje, pasiryžo pradėti darbą naujoje srityje. To naujoji sritis, tai Lietuvos gyventojų priešlėktuvinę apsaugą. Priešlėktuvinės apsaugos Lietuvoje ligi šiol beveik nebuvo, ir žmonės apie ją neturi tikrą supratimo.

„Amerikos Lietuvis“ Skaitytojų Žiniai

Amerikos Lietuvis Administracija peritose savaitėse išsiuntinėjo paraginimus savo skaitytojams, prisiminant link išbaigusiu už laikraštį prenumeratų. Dalis jų jau pasinaujino, dalis ne. Mes priimsim Lietuvos paskolos kuponus už 1933 metus, tu, kurie užsisakys sau ar savo giminėms Lietuvoj. Am. Lietuvis prenumerata Sur. Valstijoje \$1.50. Užsieny — Lietuvoje \$2.00.

Ypatingai prašome tų Amerikos Lietuvis skaitytojų, kurie turi užrašę laikraštį savo giminėms Lietuvoje ir jau daugumoms jų prenumeratai yra išsiųsti — panaujinti. Mes siuntinėdami už dyką turime panešt didelius nuostolius, ir todėl su skandė A. L. numeriu, jei nepasinaujins, busim priversti su stabdyti siuntinėje.

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St. Worcester, Mass

Aero Klubas pirmiausia nori išaškinti gyventojams priešlėktuvinės apsaugos reikalingumą ir butinumą. Majoras Pyragius jau paruošė populiarią propagandinę knygą vardu „Ką kiekvienas turi žinoti apie priešlėktuvinę apsaugą“. Knyga bus plačiai visuomenėje paskleista. Be to, rengiama dar visa eilė kitos literatos, atsišaukimo, plakatu ir panašių leidinių, kuriais norima paskatinti žmones labiau rūpintis pavojumi iš oro. p934 m. pavasarį Aero Klubas ruošia visoje Lietuvoje aviacijos savaitę, per kurią plačioji visuomenė bus praktiškai supažindinta su grėšiančiais pavojumi iš oro ir su tomis priemonėmis, kurios gali šio pavojaus baises pasekmes paversti mažiau kenksmingomis. Šiai savaitei suorganizuoti tuo tarpu eina smarkus pasiruošimas. — Tsb.

Cukrinių Runkelių Auginimas Jau Nebeapsimoka

Šiais metais akc. b-vė „Lietuvos Cukrus“ sudarė su augintojais sutarčių užauginti apie 80.000 tonų cukrinių runkelių. Tačiau užauginta žymiai mažiau. Pauipi augintojai savo cukrinių runkelių derlių jau pagal sutartis buvo numatyta. Panašiai derlius sumažėjęs yra ir kitų cukrinių runkelių augintojų. Apskaiciuota, kad vidutinis šių metų cukrinių runkelių derlius iš hektaro bus apie 300 centnerių. Cukringumas šiemet didesnis tiktai apie 2%, nors sėkla augintojams duota mažesnio derlingumo ir cukringesnė.

Tokia sėkla kaip tik ir sumažino runkelių derlių. Be to, nebuvo palankus ir šių metų oras. Cukrinių runkelių augintojų draugijos žiniomis, šiemet cukrinių runkelių auginimas prie sumažytų kainų ir sumažėjusio derliaus, jau nebepepiningas. Delto draugija yra linkusi manyti, kad kitais metais, jeigu nebus duota derlingesnė sėkla, cukrinių runkelių auginimas gali labai sumažėti. Cukrinių runkelių augintojų draugijos manymu, pirmiausia reikėtų duoti derlingesnę (tokia, kaip praeitais metais) cukrinių runkelių sėklą. — Tsb.

Vilnietis Dariui ir Girėnui

Žinomas muzikas ir kompozitorius vilnietis V. Galkauskas atsiuntė Lietuvos Dariui ir Girėnui gedulingą maršą iš savo simfonijos ir dvi kantatas. Tos kantatos buvo giedamos Vilniaus lietuvių gimnazijoje. Net rietiniai lenkai nekėlė, kaip paprastai, triukšmo tas kantatas išpildant, o kai kurie ir labai jas gyrė. Lietuvos muzikų manymu, Darius ir Girėno maršas ir kantatos yra labai vykusios.

Svetimšalių dovanos Vytautui Didžiajam

Vytauto Didžiojo muziejus statyta nors dar galutinai ir nebaigta, bet kal kurie muziejau skyrė jam įrengti. Šiomis dienomis visas karo muziejus pradėdama kraustyti į naujias patalpas, kurios yra galutinai žemutiniam muziejau aukšte įrengtos. Aukos muziejau statybai dar tebeplaukia. Tačiau visų idomėjusia, kad ne tik Lietuvos visuomenė aukėja Vytauto Didžiojo muziejui, bet taip pat ir svetimtaučiai ir svetimšaliai. Vytauto Didžiojo komiteto žiniomis, olandų studentai yra paaukoję 272 litų ir keletą retų knygų. Vienas prancūzų žurnalistas dar pernai Vytauto Didžiojo muziejau statybos komitetu atsiuntė 70 frankų ir gražų laiška, kuriame išgiriama usų Didžiojo Kunigaikščio drąsą ir sumanumą kovojant su kryžiuočiais.

Vienas rusas iš Sanchajaus atsiuntė eilėraščių parašytą Vytauto garbei ir 20 aukšnių rūgų rublių. Laiške tas rusas rašo, kad Vytautą Didįjį jis lygiai gerbia su savo caru Petru Didžiuoju.

Švedų vienas mokslininkas — istorikas parašė studiją apie Vytautą Didįjį ir ją šiomis dienomis prisuntė kaip auką V. D. muziejui.

Gražiausią ir charakteringiausią dovaną neseniai prisuntė vienas amerikietis kaž koks Šempel. Jis išrado kaž kokias patobulintas rakietas jas užpašinaujins, busim priversti su stabdyti siuntinėje.

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St. Worcester, Mass

PARINKTINOS NAUJOS KNYGOS

Iš čia sužymėtų knygų, daugumoj jų yra užsilikę tik po keletą egzempliorių užtai patariam pasiskubinti su užsakymais. Visas šiame kataloge Knygas paruođdam 25 nuosimčių žemiau pažymėtos jų kainos; tai yra, jei imsit už dolerį knygų, prisiųskit Mums 75c., o jei intumet už \$4. knygų, tai prisiųskit tris dolerius, ir t. t.

- Lietuvių Tautos Istorija, parašė St. Matulaitis. Pust. 260. Kaina \$1.25
- Gamtos Pasakos. Vertė A. Murkinas. Pust. 126. Kaina 50c
- Lietuvių Tauta Senovėje ir šiandien, antras tomas. Parašė J. Šliupas, M. D. Pust. 563. Kaina \$2.00
- Zemės ūkio Koperacija, išleido Zemės ūkio Departamentas. Pust. 52. Kaina \$1.00
- Buhalterijos Vadovėlis, I dalis Elementarinis kursas komercijos mokykloms. Parašė J. Ilgunas. Pust. 184. Kaina \$1.00
- „Aušros“ 40 metų Sukaktuvių Minėjimo (1183 — 1923) žvaigždė laida. Pust. 265. Kaina \$1.50
- Kiškiniai, penkios pasakos vaikams su paveikslais. Parupino Pr. Mašiotas. Piešiniai P. Kalpoko. Pust. 20. Kaina 15c
- Kiškiniai Rusiškai-Lietuviškai žodynelis. Parašė A. Vėgelis ir J. Strazzo. Pust. 252. Kaina 80c
- Bilologija arba Mokslas apie Gyvus Daiktus. Pagal Profesorių Nusbaumą. Sutaisė Šernas. Pust. 147. Kaina 50c
- Kamienų pažinti augalams, kurie žydi vasarą ir rudenį. Parašė J. Aviziūs. Pust. 138. Kaina \$1.00
- Akyvi Apsireikšimai Sviete, ant kurių žmonės nuolatai žiūri, bet jų gerai nesupranta. Su paveikslais išvertė A. Olszewski. Pust. 79. Kaina 40c
- Istorija Septynių Mokintojų. Išleidimas trečias. Pust. 158. Kaina 60c
- Mokslinčius Tvardaukas. Apsaka iš žmonių padavimų. Dalis pirma ir antra. Pust. 174. Kaina 60c
- Gamtos Pajėgos ir kaip iš jų naudotis. Pust. 238. Su paveikslais. Sutaisė Šernas. Kaina \$1.50
- „Moteris“. Jos gyvenimo srytis ir jos paslaptis. Su paveikslais. Parašė D-ras E. Zozanas. Pust. 73. Kaina 50c
- Paėjimas Organiško Svieto. Pagal Bittnerį. Sutaisė Šernas. Pust. 137. Kaina 50c
- Vyskupo M. Valančiaus Raštai. Antano Trețininko Pasakojimas. Naujas pataisytas išleidimas. Išleido J. Zadvickis. Pust. 112. Kaina 60c
- Venerinės arba Slaptosios Ligos. Kaip nuo jų apsaugoti. Parašė Dr. A. J. Karalius. Pust. 12. Kaina 50c
- Dailidė arba Patarmės Stalioriams Surinktos iš Geriausių naujų knygų Viršum 120 pašiinių. Antano Dailidės antras spaudimas. Pust. 91. Kaina \$1.00
- Juonasis Dailidė. Staliams visokių baldų išdirbimo vadovėlis. Virš 200 paveikslų. Pust. 94. Kaina \$1.00
- Kankintojai ir Kankintiniai už Moksli. Išleista su pagalba Lietuvių Amerikoje. Parašė Kun. V. Dembskis. Pust. 133. Kaina \$1.25
- Barbara. Ubryka arba Klištorius ir Jezuitai. Sulietuvino A. J. Karalius, M. D. Pust. 118. Kaina 50c
- Lietuvos Istorija. Antra praplatintoji Laida su penkiais žemėlapiais. Parašė A. Alekna. Pust. 235. Kaina \$1.25
- Lietuvių Tautos Istorija. Parašė St. Matulaitis. Pust. 260. Kaina \$1.25
- Augalų Fiziologija. Parašė M. Stankevičius. Pust. 134. Kaina 50c
- Kaip Gyvena Augmenys. Pagal Lankevičių ir kitus. Sutaisė Šernas. Pust. 129. Kaina 50c
- Trumpa Senovės Istorija. Su paveikslais ir žemėlapiais. Pust. 305. Kaina \$2.00
- Gamtos Istorija I Knyga. I Gyvuliai, II Augmenys, III Akmenys ir Žemė. Vertė D-ras A. Bacevičia. Pust. 209. Kaina \$1.25
- Kada ir Kokių Budu Gal Svetas Kada Nors Pasibaigė? Išvertė J. Ilgudas. Pust. 135. Kaina \$1.50
- Dailės Milžiniai, jų Gyvenimas ir Darbai. Vertė Ant. Ferd. Maksimovičius. Pust. 251. Kaina \$1.75
- Senovės Istorija. Trečioji Laida. Vertė iš Rusų Kalbos K. Keplalas. Pust. 226. Kaina \$1.25
- Dainų Atsiminimai iš Lietuvos Istorija. Parašė M. Biržiska. Pust. 142. Kaina 60c
- Dievo Galybė. Pasakabėjimai ir paveikslėliai. Pačios bendrosios žinios iš Zoologijos, Botanikos, ir Geologijos. Pust. 174. Kaina \$1.25
- Filosofijos Straipsniai. Parašė V. J. Burdikas. Pust. 232. Kaina \$1.25
- Mano Patyrimai Didžiojo Karė 1918 ir 1919. Parašė Kun. J. F. Jonaitis, Kapelionas. Pust. 64. Kaina 25c
- Istorija Abėlėna. Dalis pirma nuo Seniausių Laikų. Kinijos — 2800 m. per Kr. iki galutiniam išdalinimui imperijos Aleksandro Makedoniškojo 146 m. pr. Kr. Surasė D-ras A. Bacevičia. Pust. 488. Kaina \$2.95
- Lėtinų Kalbos Vadovėlis, I dalis. Parašė K. Jokantas. Pust. 176. Kaina \$3.50
- Vaikų Skaitymėliai su Lietuvos Žemlapiu. Pust. 259. Kaina 50c
- Lietuvių Literatos Istorija su Žymesniųjų Kurinių Turiniais. Parašė Mira. Pust. 142. Kaina 80c
- Lietuvos Istorija Pradedamosios Mokykloms Vadovėlis. Parašė Pranas. Pust. 106. Kaina 50c
- Poezijos ir Prozos Teorija. Vadovėlis vidurinėms mokykloms. Parašė St. Češunas. Pust. 77. Kaina 50c
- Lietuvių Kalbos Sintaksė. Parašė P. Klimas. Pust. 51. Kaina 35c
- Lietuvių Rašybos Vadovėlis. Keturvntasis Leidimas. Išleido L. Gira. Pust. 78. Kaina 50c
- Peđom Kristaus. Vertė S. Petrovas. Pust. 176. Kaina 75c
- Teisybės Pasakos. Sutaisė M. Sačkus. Pust. 62. Kaina 25c
- Patarišės ir Dainos. Pust. 30. Kaina 25c
- Po Priedangą Sventintybė. Istoriska apysaka iš Rymo Laikų. Parašė E. Eosteris. Pust. 190. Kaina 60c
- Pasakėles Vaikams su Paveikslais. Pust. 56. Kaina 35c
- Mūsų Istorijos Pradžiamokslis, Antrasis Leidimas. Pust. 187. Kaina 90c
- Komercijos Aritmetikos Vadovėlis. Parašė J. Ilgunas. Pust. 314. Kaina \$2.00
- Mano Dovanėlė, 16 Pasakėlių. Parinko ir Perpasakojė Pranas Mašiotas. Piešiniai Petras Kalpokas. Pust. 22. Kaina 20c
- St. Brašiškio Raštai. Jo Mokyimo Naujieji Keliai ir 19 rankos Pavyzdžių. Pust. 71. Kaina \$1.00

Pinigus už knygas galit siųst Money Orderiais arba 2c krasaženkliais, arba ir kitaip. Visais knygu reikalais adresuokit šitaip:

AMERIKOS LIETUVIO KNYGYNĄ

14 VERNON ST. WORCESTER, MASS.

koja vienas lietuvis mano draugas ir aš Vytautą labai gerbiu. Lietuviai išėiviai, taip pat yra paaukavę. Daugiausia aukų tuo tarpu gauta iš amerikiečių iš Vilniaus krašto. — Tsb.

Lietuva Pasikeis Politiniais Kaliniais su Lenkija

Neseniai Lietuva išeitė keiliodika komunistų į Lietuvos piliečius, tebegyvenusius Sovietų Rusijoje. Į Lietuvą grįžo iš komunistų valstybės 14 asmenų, tame skaičiuje 10 kunigų. Tai tik pirmoji grįžusių partija. Šį kartą grąžinti Lietuvos žmonės, kurie Sov. Rusijoje gyveno sunkiausiose sąlygose, buvo laikomi žiauriauose kalėjimuose. Dabar jau tariamasi del grąžinimo dar geroko skaičiaus lietuvių.

Sužinojome, kad jau prasidėjo derybos apie pasikeitimą politiniais kaliniais su Lenkija. Mat, Lietuvoj yra šimptų ir nuteistų kalėti diktas skaičius lenkų šnių ir kitokių nusikaltėlių prieš Lietuvą. Lenkijoje gi yra nemažai lietuvių, ypač vilniečių, laikomų lenkų kalėjimuose už lietuvių. Jau pora kartų buvo pasikeista politiniais kaliniais su Lenkija. Dabar vėl norima pasikeisti. Lietuva atiduosianti 30 lenkų ir gausianti 24 lietuvių. Derybos vedamos Tarp-tautiniam Raudonajam Kryžiui tarpininkaujant. — Tsb.

Leonas Kondrotas
Mėšos ir Kitų Valgomųjų Daiktų Krautuvis
1529 So. 2nd Gatvės
PHILADELPHIA, PA.

Lietuvišką Užėiga
Geras Alus ir Kvepianti Cigarai
O. Brooks
504 Washington Blvd.
BALTIMORE, MD.

Liberty Meat Market
Geriausios Ruoš Valgomieji Daigtai
1231 North 12th Street
PHILADELPHIA, PA.

Adolfas F. Stankus
LIETUVIS GRABORIUS
1023 Mt. Vernon Street
Bell Tel. Poplar 7545
PHILADELPHIA, PA.

Scholes Baking, Inc.
V. Lukas-Lukasevičia, Savininkas
DUONA IR PYRAGAI
Tel. Evergreen 8-9588
168 MANHATTAN ALĖJOS
(kampas Scholes gatvės)
BROOKLYN, NEW YORK

Rašo Kap. P. JURGELA

MELAS IR TEISYBĖ APIE LIETUVOS KARIUOMENĖ

AR LIETUVOS KARIUOMENĖ SAUVALIAVO 1920 METAIS?

"N-ų" redaktoriui labai patiko viena ištrauka iš dr. J. Purickio (buvusio 1920 m. Lietuvos užsienių reikalų ministerio) atsiminimų "Iš Vilniaus pagrobimo laikų", kurie buvo išspausdinti "Trimito" nr. 41 (spalį m. 12 d.).

Dr. Purickis rašė, kad 1920 m. rugpjūčio antroj pusėj Kanan atvyko Lenkijos du įgaliotiniai su savo valdžios pasiūlymais Lietuvos kariuomenei užimti nuo Gardino į rytus Nemuno frontą ir neleisti nei rusų, nei lenkų. Mat, kaip tik tada prancūzų kariuomenė vadovaujama lenkai baigė stumti rusus iš savo krašto ir bijojo, kad kartais rusų kariuomenė (Lietuvai ir Rusijai pasirašius taikos sutartį 1920 m. liepos m. 12 d. pasinaudodama Lietuvos neutralumu, neapsuptų lenkų kariojo sparno per Lietuvos kraštą. D-rui Purickiui toks pasiūlymas atrodė priimtinas ir, kadangi buvo vėlus vakaras, pasiūlė lenkų įgaliotiniams išsimegoti ir ateiti pas jį rytojaus rytą. "N-os" rašo:

"Bet kitą dieną", pasakoja buvęs ministeris", skirtu laiku lenkai neatėjo. Pradėjęs teirautis, kur jie dingę, sužinojau, kad karo vadovybės įsakymu jie buvo sumiti ir išsiųsti kaip šnipai.

Kodel? Kuo pasireiškė jų šnipinėjimas? Kieno įsakymu jie buvo išsiųsti? Kodel tai padaryta be ministerio pirmininko ir užsienių reikalų ministerio žinios — man sužinoti taip ir nepavyko".

"N-nos toliau rašo: Ministeriu pirmininku tuomet buvo Dr. K. Grinius. Jisai irgi nieko nežinojo apie tų Lenkijos įgaliotinių suėmimą ir išsiuntimą.

Pasirodo, kad tais laikais, anot p. Purickio, Lietuvos karo vadovybė veikdavo savarankiškai ir set svarbiausius žygius darydavo be vyriausybės žinios.

Buvęs užsienių reikalų ministeris sako, kad jisai girdėjęs, jogei sovietų atstovas Kaune, Akselrodas, sukurstęs Lietuvos armijos vadus tuos lenkus sumiti.

Apie karišką įvykių eigą kalbėsiu paskiau. Pirmiausia panagrinsim, ar čia yra teisybė: ar tuometinė Lietuvos karinės vadovybė sauvailavo ir, jei taip, ar tikrai buvo "tie patys, kurie 1926 m. teisėtą valdžią nuvertė".

Pirmiausia priminsiu, kad didelis 1926 m. valdžios gerbėjas "N-ų" redaktorius labai blogai patarnavo dr. K. Griniui ir socialistų-liudininkų-demokratų (taip liudininkai tuomet vadinosi) šulams. Jis pats pabrėžė, kad tuomet ministeriu pirmininku (vyriausybės vadu) buvo dr. K. Grinius. Tuomet vyriausybė buvo steigiamoji seimo sudaryta iš krikščionių demokratų ir socialistų-liudininkų-demokratų (trumpiau vadinsim liudininkais).

Kada 1920 m. antroj pusėj ėjo karas su lenkais ir po to su Želigovskio kariuomenė, Lietuvos kariuomenės priešaky stovėjo ne 1926 m. gruodžio 17 d. įvykio vadai bet štai kas: krašto apsaugos ministeriu ir kartu vyriausio karo vadu buvo pulkininkas leitenantas Žukas, o vyriausiojo štabo viršininku buvo pulk. Kleščinskis, Pulk. It. Žukas buvo steig. seimo atstovas ir liudininkų partijos narys. O pulk. Kleščinskis — tas pat, kuris 1927 m. buvo karo laiko teismo sprendimu sušaudytas už šnipinėjimą Rusijos naudai!

Ligi st. seimo sušaukimo Lietuvos Prezidentu buvo A. Smetona, o krašto apsaugos ministeriu pulk. leit. A. Merkys. Abu tautininkai. 1920 m. geg. 15 d. susirinkęs st. seimas Liet. Prezidentu išrinko st. seimo pirm. A. Stulginskį ir sudarė (nuo 1920 m. birželio 19 d.) dr. K. Griniaus min. kabinetą. Tad ir pulk. Žukas kr. apr. m-ro pareigas pradėjo eiti nuo birž. 19 d. O jo artimiausiu padėjėju ir patarėju buvo pulk. Kleščinskis. Pulk. Žukas yra patriotas lietuvis, nors ir buvo pasidavęs liudininkų partijos įtakai. Bet pulk. Kleščinskis — rusas, baigęs aukštųjų karo mokslus. Girdėjau, kaip jis anais laikais gyrėsi, kad bolševikai viliojo jį pas save karo tarnybom (kai jis buvo Lietuvos delegacijoj Maskvoj, pasirašant taikos sutartį) ir paskiau net lenkai norėjo jį pasivilioti. Jeigu jis tada nenuėjo pas bolševikus ar pas lenkus tarnauti, tai gal nuo to laiko ėmė tarnauti Maskvai šnipu. Bolševikų vadai nepasidavėms naudingų gabių žmonių įsitikinimo. O Kleščinskis buvo gabus karininkas, neblogas strategas, labai greit išmoko liet. kalbą. Tai laikais nebuvo nė vienas lietuvis, baigusio karo akademią (aukštųjų viršininkų karo mokyklą), o 1919 m. sausio 4 d. buvo mobilizuoti visi gyvenantieji Lietuvoj karininkai. Šiandien Liet. kar-nėj yra vos keli rusų ar lenkų kilmės karininkai, bet ištikimi Lietuvai. O gruodžio 17 d. perversmo vadai 1920 m. buvo karo laukuose.

Nemanau įžeisti pulk. Žuką. Manau, kad jis galėjo būti geras ministeris, bet vyr. karo vado pareigos reikalauja aukšto karo mokslo ir ypatingų gabumų. Tad nebudamas savarankiškas, priklausydamas savo partijos, seimo ir turėdamas rusų padėjėjų-patarėjų, pulk. Žukas galėjo padaryti klaidų ir be blogo noro. Žinau, kad seimė paskirta ypatingoji komisija tyrinėjo, kodėl rugs. 22 d. lenkai pralaužė mūsų frontą Suvalkų krašte ir padarė didelių nuostolių mūsų kariuomenei. Lietuvos karininkai labai domėjosi tais įvykiais ir norėjo patirti tikras priežastis, kad būtų galima iš klaidų pasimokyti ateitai. Bet tos komisijos tyrimai nebuvo paskelbti net kariuomenei.

Taiigi, klaidų visi padaro. Klaidų padarė ir didysis karo genijus Napoleonas. Galėjo klaidų padaryt ir pulk. š., tuo labiau, kad jis neturėjo karo patyrimo.

Bet kodėl lenkų įgaliotiniai buvo tada išsiųsti? Jei tai buvo staiga padaryta, tai, matyt, buvo būtinas reikalas. Kautynės su lenkais prasidėjo rugp. 25 d. Lenkai pirmi pradėjo pulti mus Augustavo apylinkėj, kai tik, bevydami rusus, susitiko su mūsų kariuomene. Lenkai visada buvo klatingi. Tad ir pirmi lenkų atsiųsti atstovai rupinosi lenkų karo žygių pasisekimu: norėjo geriau patirti Lietuvos vyriausybės ir visuomenės nuotaiką, šį tą apie kariškus dalykus ir nukreipti dėmesį nuo fronto. Tai patvirtina ir tas faktas, kad lenkų įgaliotiniams sėdint jau Kaune jų kariuomenė puola Augustavo apylinkėse. Kaip į tai galėjo žiūrėti karo vadovybė? Matyt, buvo reikalingi greiti veiksmai. Apie tai paskiau.

Bet jei vyr. karo vadas ir kr. aps. ministeris nepasiklausė min. pirm. Griniaus ir ne tuojaus pranešė jam apie padarytą žygį, tai tas tik rodo, kad dr. Grinius buvo blogas valdovas ir su savo partijos pagelba pasirinko "neklusnų" vyr. karo vadą iš savo partijos narių tarpo. Jei karo metu ministeriai gali ramiai miegoti, tai karo vadai ištisas naktis nemiega ir būdi štabuose, laukdami skubių pranešimų iš karo laukų, svarstydami karo eigą ir valdydami savo kariuomenės veiksmus.

AMERIKOS LIETUVIŲ AERO KLIUBO PAREIŠKIMAS

Daug kas klausia mūsų klubo, kodėl mūsų klubas neremia ir negarsina lak. James-Janušausko, kuriam rengia skridimą į Lietuvą. Lietuvių Aero klubas (LAKA) savo susirinkime, lapkričio 13, 1933 m. nutarė pranešti į spaudą šį dalyką.

Lietuvių Amerikos Aero Klube priklauso 7 lietuviai lakunai ir 28 norintieji mokytis skraidyti ir populiarinti aviaciją tarpe lietuvių. Klubas yra suorganizuotas ne dėl biznio ar pelno. Savo veikimo pradžioje, mes pirmiausia nutarėm pagerbti lietuvių didvyrius kap. Darius ir Girėną, kurie pirmi iš lietuvių perlėkė Atlantiko vandenyną ir žuvo prie pat Lietuvos. Mūsų klubo nariai daugiausia padėjo Dariaus-Girėno paminklo statymo komitetui surengt Aviacijos Dieną, spalio 8-tą, paminklo fondui. Be to klubo nariai lakunai ir parašutinininkai nemokamai dalyvavo programoj.

O kai dėl antrojo lietuvių skridimo per vandenyną, tai mes manom, kad lak. Jamesas nėra užtektinai prisirengęs ir nėra vertas Amerikos lietuvių visuomenės ir mūsų klubo paramos.

Vienas mūsų klubo narys, lakunas, gavo laišką iš Pan-American Airways Co., kurį apie tai praneša:

1) Kad James yra kaip streiko laužytojas (strike breaker), yra išmestas iš American Pilot Union. Tokio žmogaus Amerikos lakunai negerbia ir negali tokiam pasitikėti. Apie tai rašo The Air Line Pilot, 1932 m., birželio 15 d. No. 5.

2) James turi 2 lėktuvus, tą skelbia p. Kartanas, inkorporuotos sąjungos pirmininkas. Bet James nenori lėktuvų parduoti ir nors bisiki prisidėt prie lėktuvo pirkimo.

3) Nesimato, kad lak. James yra lietuvis idealistas arba patriotas, kuriam rūpėtų lietuvių tauta pagarsinti ir prieš kitus užsiginė, jog jis nėra lietuvis, gi dar nori lygintis su mūsų didvyriu kap. Dariu. James nėra žinomas Amerikos lietuviams, net nepriklauso prie lietuviškų draugijų arba organizacijų. Turėdamas turtą (2 aeroplanus), gali prisidėt prie transatlantiko lėktuvo pirkimo kaip

Darius su Girėnu padarė, už savo pinigus ir net pasiskolinę pirkę "Bellanca". Be to, James net mėnesinę algą gauna iš savo busterių (ATLAS), kurie dar ir kitas išleidas atlygina. Jei tos algos negautų, tai gal ir nežadėtų skristi Lietuvon, kuriai jie nieko nepagelbėjo. Jo busteriai irgi gauna algą ir nuosimėčius. Tai toki dalykai neparodo patriotizmo ar idealizmo. Mūsų klubas irgi tai pajuto. Kai suorganizavom LAKA, atėjo James ir susirinkime pasisulė duoti skraidymo lėkėjias už didelę kainą. Kada pamatė, kad mūsų klubas neturi pinigų, ir negali jam mokėti taip brangiai, tai jis net ir kluban nestojo ir dar pasityčiojo iš klubo tikslo. Lietuviai patriotai šitaip nepadarėtų.

4) James naudaj rengiamos Aviacijos dienose dalyvauja svetimtaučiai lakunai ar šokėjai su parašutu, kuriems gerai užmoka. Del to nėsimoto, kad jis būtų vertas visuomenės paramos, jei dar pats prisidėt prie lėktuvo pirkimo nenori. Jis gali ir yra neblogas lakunas lakioti virš žemės, bet ne kiekvienas gali lėkti per Atlantą. Be to, Amerikos valdžia siemėt labai suvaržė skridimą per vandenynus.

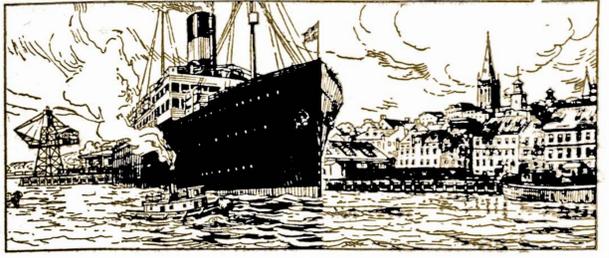
Del to Lietuvių Aero Klubas neremia p. James'o, kurį dabar taip smarkiai išnaudoja vienos partijos lyderiai. Lietuvių Aero Klubas, kuris atstovauja Amerikos lietuvių lakunus, rimtai žiuri į antrą skridimą Lietuvon. Bet pirmiausia nori padėt pastatyti Chicagoje paminklą viso pasaulio pripažintiems didvyriams Dariui ir Girėnui, o po to jau rengs skridimus Lietuvon.

Lietuvių Aero Klubas Amerikoje irgi prisidėda prie lietuvių visuomenės lakunų giminių ir spaudos protesto prieš Dariaus ir Girėno vardo išnaudojimą p. Jameso naudai. Darius ir Girėnas savo testamentą paliko ne kuriai redakcijai ar partijai, bet visai lietuvių tautai. O šiuos lakunus mylinti tauta turi pirmiausia pastatyti jiems paminklus ir neleisti kokiai partijai daryti nešvarų biznį iš Dariaus ir Girėno didvyriško žygio.

Amer. Liet. Aero Klubas

Tad jei "N-ų" red-rūs nori už lenkų įgaliotinių išsiuntimą ką nors kaltinti, tai turi kaltinti dr. K. Grinių už neveiklumą ir blogą valdymą, o vyr. karo vadą (liudininką) — už savavališkumą ir blogą darbą. Bet už tą "blogą darbą" vyr. karo vadas nebuvo atleistas nuo savo pareigų ar nubaustas. Matyt, kad vyriausybė (min. pirm. Grinius ir ministeriai) ir pats st. semas įsitikino, kad taip ir reikėjo padaryt. Jei karo vado buvo negerai pasielgta, tai būtų kilęs didelis skandalas — Lietuvos seimas buvo triukšmingi ir "karingi". Valdžios opozicija (socialdemokratų) tikrai būtų skandalą pakėlė.

Taiigi, "N." red-rūs be jokio reikalo šmeižia ir kaltina 1926 m. gr. 17 d. vadus, kuriems nori prikišti Vilniaus praradimą. Vilnius buvo prarastas tuomet, kada Lietuvoje viešpatavo demokratija (st. seimas), kada vyriausybės priešaky stovėjo dr. K. Grinius (soc.-liud.-dem.) ir kada krašto apsaugos pinisteriu ir vyr. vadu buvo pul. leit. Žukas (soc.-liud.-dem.). Nemanau kaltinti už tai nei seimą, nei vyriausybę, nei minėtųjų asmenų. Anais laikais partijos dar gražiai bendradarbiavo ir vis uoliai dalyvavo kurybiniame valstybės darbe. Bet esu tikras, kad tuometiniams Lietuvos valdovams (ministeriams ir seimui) labai truko drąsos ir pasitikėjimo savo karo jėga ir griežtesnės orientacijos naudingumu. Iš dalies šios priežastys, o ypač lenkų klastos, siekimas Lietuvą pagrobti ir Santarvės valstybių palankumas lenkams padėjo atplėšti Vilnių nuo Lietuvos. (Bus Daugiau)

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA SIUNČIA PINIGUS

- ir -
PARDUODA LAIVAKORTES
į Visas Pasaulio Dalis

Prirengia Sugrįžimui Leidimus (Re-Entry Permits). Suieško Laivų Vardus, Kuriais Atkelia-vot Amerikon. Prirengia Pasportus, Vizas, Keliaujant į Bile Kuria Šali. Išaiškina Apštį Per-siuntimui Daiktų Lietuvon.

Žodžiu sakant, kiekvienas keliauninkas, keliaujantis per Amerikos Lietuvio agenturą, buna aprupintas nuo namų iki namų.

Taipgi mes parupinam visokius palikimų bei paveldėjimo dokumentus su notaro antspauda ir Lietuvos Konsulato patikrinimu.

Turėdami bile ką iš čia sužymėtų reikalų, kreipkitės į Amerikos Lietuvio agenturą, ji jums sąžiniškai visame kame patarnaus.

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA
14 Vernon Street — Worcester, Mass.

Iš L. Vitkausko Raštų

ZYDŲ KARIUOMENĖ LENKILJOJE

Varšuvoje susidarė pirmą žydų kariuomenės dalis, kurios vadas yra "pulkininko Berko Jeselevičiaus legionas". Yra saviforma. Tikslas — rengti žydų jaunimą karo tarnybai ir auklėti pulkininko Jeselevičiaus dvasioje, kurs yra buvęs Napoleono kariuomenėje karininku, tarnavęs anų laikų Prancūzijos kariuomenės lenkų dalyse. Naujai daliai vadovauja komendantas Maly.

DIE FORM

Zeitschrift fuer gestaltende Arbeit

Gaunu šį vokišką žurnalą, kuris išeina du kartus per mėnesį (Verlag Hermann Reckendorf G. m. b. H., Berlin 5 68, Reckendorfhaus, Hedemannstr. 24) ir eina šeši metai.

Pirmiausiai pastebimas geras popierius, aiškus šriftas, puikios iliustracijos. Žurnalas nagrinėja formos dalykus, pirmiausiai statyboje, įvairioje technikoje. Tą dalyką nagrinėja taip plačiai, kad net tirią statybą gamtoje, pavyzdžiui, paduodant vėžio sutaisymą. Ap-skritai, kame tik dalykas liečia formą, šis žurnalas laiko savo pareigą nuvesti naujausiais daviniais: čia ir naujaisi trobsiniai, tiltai, automobiliai, aeroplanai. Spausdina avžvalga iš statybos politikos ir statybos ukio. Kadangi tai yra organas Deutschen Werkbund, tai teikia žinias iš šios organizacijos.

Manau, kad norinčiam sekti moderniška gyvenimą įvairiausioje statyboje šis žurnalas praveris turėti, kaip skonio, pažinimo lavintojas. Užsisakyti kaštuoja keturi markiai už tris numerius. Arėjus Vitkauskas

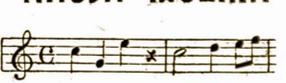
"MESEFA" MULIAS — GERIAUSIAS...

Plačiai besireklamuojas "Mesefa" mulias neturėtų praleisti geros progos reklamai: operoje "Faustas", toje vietoje, kur Zybėlis sako: "Rankas aš švestu vandeniu nuplausiu!", būtų galima pridėti: "Mesefa muliu nuplausiu!..."

Šefas mokiniui: "Čionai yra maišas kavos. Maišeliuose nusvarstyk po pusę svaro, bet žinok: raudonuose maišeliuose bus geresnioji kava po 45 centų, o mėlynuose maišeliuose bus prastesnioji ir kainuo 30 centų. Mokinys: "O kur dabar ta geresnioji kava?"

Šefas: "Na, raudonuose maišeliuose!"

NAUJA MUZIKA

Iš Operetės "Lietuvaitės"

Chorams, Solistams ir šiaip Muzikos Mėgėjams
Parašė J. STEPONAITIS, muziką pritaikė J. ZILEVICIUS
Čia sužymėta Visos Operetės "Lietuvaitė" Dainos:

- 1) — Užtraukim, Jaunime —
- 2) — Ramiai Miegok —
- 3) — Vaikščioja —
- 4) — Vėl Susirinkom —
- 5) — Sveikas Drutas —
- 6) — Kur Mano Panytėlė —
- 7) — Šokim, Šokim —
- 8) — Sveiki, Druti —

Chorai užsisakydami nemažiau 50 egz. kiekvienos dainos atskirai, parduosim po 5c egzempliorą. Muzikos formatas didelis 9 1/4 x 12 1/4 colių. Jei chorai iš čia sužymėtų gaidų pasirinkę keletą ir prisius mums po 25c už kiekvieną egzempliorą o paskui užsisakytų 50 kopijų, pinigai bus atskaityti prie vėlesniojo užsak. Kreipkitės:

AMERIKOS LIETUVIS
14 Vernon St. Worcester, Mass.

ALBUMAS No. 3

Ką tik išėjo iš spaudos Albumas numerio 3-čio, kuriame tel-pa 27 gražiausios ir naujausios Polkos, Valcai, Maršai ir Dainos. L. Buinio išleistas naujas Albumas.

TURINIS:

Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto 500 metų Sukaktuvių Maršas. Vidurnaktinis Valcas. Eugenija Polka. Pabaudos Polka. Virginija Polka. Palergonija Mazurka. Rusiškas Kazokas. Kohanoška (iš rusiško). Pelėda Polka. Domicelė Polka. Marcinkonių Polka. Rožytė Mazurka. Kristijanuška (iš rusiško). Onytė Polka. Našlaičių Valcas. Aznieška Polka. Ažuonėlės Šokis. Sirenos Valcas. Vakarų Polka. Vabalninkų Polka. Ispanų Šokis. Žemaitiška Polka. Lenciugėlis Šokis. Kazokėlis Šokis. Aldona Mazurka. Birutės Polka.

Šios knygos turim tik ant pirmos smuikos. Kaina su pristuntimu 75c. knyga. Vėliau turėsim knygu ir ant kitu muzikos instrumentų. Orderiuo-dami siuskite vskiu ir pinigus, idėdami ir laiška žeki ar Money Orderi. Laiškus adresuokite:

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. — Worcester, Mass.

Vietos žinios

9-tasis Metinis Muzikališkas Perstatymas Turėjo Dideles Pasekmes

Ketvirtadienio vakare, lapkričio 23-čią, į milžinišką Mechanics svetainę susirinko tiek žmonių, kiek tik tilpo į svetainę. Ne tik lietuvių atėjo, bet ir daug svetimtaucių, nes šv. Kazimiero choro „minstreliai“ yra plačiai pagarsėję tarp Worcesterio ir apylinkės gyventojų. Parengimas pasisekė pilnai, programa atlikta gabių artistų višiem dalyviams patiko. Šv. Kazimiero jaunimas savo dalį atliko kuo puikiausiai. Programa prasidėjo 8-tą valandą vakare.

Sekantį lietuvių užėmė žymias dalis programa: — P-lės Eugenia Zakutė, Bernice Česlūtė, Ona Adamavičiūtė, Catherine Zukutė, Jonas Juozas Paškevičius, Kazimieras Jogminas, Juozas Alavošius, Jurgis Jasper, Antanas Banis, Pranas Šimkus, Alfonsas Ginkus, Stasys Matusevičius ir choras iš daugiaus šimto ypatų.

Iš svetimtaucių buvo sekanti artistai: — „Polly ir Art“, instrumentalistai, kurie dabar gražina R.K.O. teatruose; Gallo ir O'Brien, dvi panelės, kurios yra žinomos kaip Worcesterio geriausios šokikės; „Val“ Berthiame, kuris mus palinksmino savo juokais ir greitais piešiniais; David Levenson, šešiolikos metų vaikas, kuris visus nustebino savo gabumu su smuika; „Chick“ Jeronie, kuris seniaus šokdavo su Fanchon ir Marco Revues ir „Dol“ Brisette ir Jo Hollywood Club Orchestra, kurie gražino per minster show, o paskiaus del šokių, kurie tęsėsi iki vidurnakties.

Parengimo komitetas susidėjo iš sekančių ypatų:—Kun. Augustinas Petraitis, kun. Jonas Bakanas, Juozas K. Žemaitis, Antanas Valatkevičius, Juozas Grigaitis, Kazimieras Jogminas, Alfonsas Ginkus, o Jnas Bačinskas, Panelės Ona Jogminaitė, Ona Adamavičiūtė, Marė Kučinskaitė ir O. Lukoševičiūtė.

Kalėdinės Atvirutės su Lietuviškais Parašais

Kalėdos jau čia pat. Ateikit į Amerikos Lietuvių knygyną ir išsirinkit sau tinkamas atvirutes su lietuviškais sveikinimais ir linkėjimais.

Apart atviručių, galima gauti ir rekordų su kalėdinėmis giedmėmis, Dariaus-Girėno rekordą ir kitokius.

O kas naujai užsirašys ar pasinaujns Amerikos Lietuvių metams, tas gaus neapsakomai gražų istorišką Dariaus-Girėno sieninį kalėdorių 1934 metams. Geriausia kalėdinė dovana tai laukštis. Užrašyk į Lietuvą savo giminėms Amerikos Lietuvių metams, tai gausi Dovanai Dariaus-Girėno Kalėdorių.

Amerikos Lietuvis

14 Vernon Street — Worcester

Nauja Lietuvių Krautuvė

— ATIDARO —

Jonas D. Kerbelis ir Kompanija

Su Pilnu Pasirinkimu

VIRTUVĖMS IR SALIONAMS PEČIAI SU ALIEJAUS ĮTAISYMAIS

Majestic, Philco ir RCA Victor Radio

Elektriniai Šaldytuvai

Visoki Namų Rakandai už Žemiausias Kainas. Prašome Atsilankyti. Užtikrintas Sąžiningas Patarnavimas

Atidarymas įvyks spalį 27-tą dieną, 1933 m.

8 PENN AVE. (Kampas Waverly St.) WORCESTER, MASS.

Iš Labdarybės Dr-jos Veikimo

Labdarybės draugijos priešmetiniame susirinkime buvo svarstyta svarbūs dalykai. Pirmiausia buvo išduotas ligonių lankytojų raportas ir praesta, kad ligonių yra daug, gi kaikiuriems net reikalinga pašalpa. Buvo suteikta vienai senelai pinigine pašalpa. Užbaigus visų kitų komisijų raportus, buvo svarstyta kaip prisirengt prie kalėdinio fondo. Šmet yra tiek neturtingų, kaip ir pereitais metais. Kainos pakilo, tai vargšam bus labai sunku šią žiemą pragyvent. Nutarta kreiptis į visas draugijas ir vietinius pramonininkus tikslu prašyti aukų kalėdiniam fondui.

Visi be skirtumo pažvalgu aukokite daugiausia kiek galite į kalėdinį fondą. Kada pavargėlis ateina prašyt aukų, tai mes neklausiam kokių pažvalgu jis yra, tik klausiam kuomi galėtumem jam pagelbėti. Buvo nutarta parašyti laišką visom vietinėm draugijom šiuo reikalu. Vėliau bus paskelbta laikraščiuose tų draugijų vardai, kurios prisidėjo ir kurios atsisakė.

Prisiminkime apie artimo meilę, kad mms reikia viens kitą gelbėti. Nebukime tokiais, kurie nepažįsta savo neturtingą broį, kaip senovės istorijoj vienas turtuolis nepažino savo brolio Lozeriaus. Todėl nei vienas neatsisakykite suteikt pagelbą lietuviams vargšams per šias kalėdas.

Susirinkimas nutarė surengti prakalbas adventu laike ir užkviesti vietinę dviasiškią ir vietinius profesionalus. Tam tikslui yra išrnkata komisija iš trijų ypatų. Buvo taipgi nutarta atsikreipti į lietuviškąją spaudą. Labdarių draugija kviečia visus prisidėti prie šio mielaširdingo darbo.

Pasilinksminimas Pavyko

SLA. 57-tos kuopos met nis parengimas įvyko lapkričio 25-tą dieną, Lietuvių Ukėšų Klubo svetainėje, 12 Vernon gatvės. Buvo parengta „Whist Party“ su laimėjimais, su skaniais valgiais ir gėrymais, o pabaigoje visi turėjo progą pašokti gražinant smarkiems muzikantam, net per tris valandas be pertraukos. Tiek daug narių ir svečių atsilakė, net komisija nustebo, nes nesitikėjo, kad tiek daug žmonių sueis. Nors šioji svetainė yra ga nėtinai didelė, bet negalėjo visi svečiai susėst kartu prie stalų. Veikiančios komisijos nariai ir narės labai sumaniai ir tvarkingai viską dirbo. Už tokių pasidarbavimą reikia išreikšti padėkos žodį.

Negaliu praleist nepastebėjęs apie jauną mergelę kuri priklauso prie 57-tos kuopos stovinėcos ir veikiančios komisijos. Nors ji yra Amerikoje gimusi ir augusi, bet mus kuopoj dirba be pertraukos visuose parengimuose, kad tik kuopai padaryt daugiausia pelno. Man mažai teko susitikt su tokia lietuvaite, kuri būtų taip prisiriusi prie lietuvių organizacijų, kaip Ona Zinkienė. Garbė jos motinai poniai Zinkienei, kad išaugino savo dukrelę lietuvių dvasioje.

Sekantieji aukavo šiam parengimui: Ona Povilaitienė, ponai, Aliukavičienė, J. Vaitekūniėnė, P. Plitnikienė, P. Azulauškiėnė, A. Jonaitienė, P. Žalauškiėnė, K. Katinas, P. Džiaugienė ir J. Gusevičius.

Vardan SLA. 57-tos kuopos tariau labai širdingai ačiū vi-

siems aukotojams; darbininkėm ir darbininkam, nariams, narėms, svečiams, kurie atsilankė; svetainės šeimininkui S. Žukauskui už gerus patarimus, ir visiems, kurie kuomi nors prisidėjo prie mūsų metnio parengimo. Kuopai liks nemažai pelno. Jonas Degesiunas

Rajah Sigmund

Rialto Teatre, pirmadienį, antradienį, trečiadienį, ir ketvirtadienį, gruodžio 4, 5, 6 ir 7, pasirodys scenoje ypatingai — Amerikos žymiausias protininkas ir hypnotistas, Rajah Sigmund ir kompanija. Rajah Sigmund yra žmogus apdovanotas su radio protu, kurs gali matyti ateitį ir gali atsakyti klausimus liečiančius: „bizinį“, pinigus, darbus, meilę, sveikatą ir kitus klausimus, apie kuriuos nežinote ir būtų svarbų žinoti.

Ketvirtadienį prieš taisykliną programą bus specialis vaidinimas, tarp 1:30 valandos iki 2:00 valandos del Moterų tiktai — kada Rajah Sigmund ir Madama Serene atsakys klausimus, liečiančius gyvenimą, meilę, laimę, ypatiskus, gilius ir švelnius reikalus. Nebus leidžiama nė vyry nė vaikų prieš antrą valandą ketvirtadienį. Pirmadienį, 1:30 valandą, Rajah Sigmund pakars moterį nuo vieno Vernon aikštes budinko stogo. Šioji moteris parodys sensacingą išsigelbėjimą, kol kabos pakarta kojom aukštyn ore. Rajah Sigmund vaidins scenoje prie dubeltavos programos kiekviename perstatyme. Nebus įžangos kalnų pakėlimo.

Prieš-Metinis Susirinkimas

SLA. 318 kuopos prieš-metinis susirinkimas įvyks sekmadienį, gruodžio 3-čią dieną, 1933, 1-mą valandą po-pietų, Klubo žemutinėje svetainėje. Visi nariai kviečiami imti dalyvumą kuo skaitlingaujai, nes bus nominuojami Pildomoji Taryba, taip pat penkama kuopos valdyba ateinančioms 1934 metams. Visi nariai ateikite į šį svarbų susirinkimą.

A. Kriaučelis, 318 kp. Pirm.

Jauna Lietuvė Moteris Automobilio Auka

Marijona Grigaitienė, 33 metų moteris, Adomo Grigaičio žmona, nuo 23 Beach gatvės, mirė sekmadienio vakare, šv. Vincento ligoninėje, tuojaus po sužeidimo automobilio ant Harding gatvės. Laidotuvės buvo nuo 32 Houghton gatvės, trečiadienio ryte, 8:15 valandą, su iškilmingomis gedulingomis pamaldomis šv. Kazimiero bažnyčioj.

Marijona Grigaitienė apart savo vyro palieka keturius vaikus, Elena ir Edmunda, kurie buvo sužeisti, bet lengvai; Klara ir Juozas. Juozas lanko Komercijos aukštesnės mokyklą, gl visi kiti šv. Kazimiero mokykla, todėl lietuviškos mokyklos 4-to ir 5-to skyrius mokiniai emė dalyvumą laidotuvėse. Sekančios atstovės iš šv. Petronėlės draugijos emė dalyvumą: Ona Staliūnienė, O. Ridikienė, D. Sakalauskienė, M. Čepikienė, A. Kjrniūtė, A. Grabauskienė. Karsta nešė: K. Grigaitis, A. Ališauskas, K. Grinevičius, J. Bendraitis, A. Degutis ir P. Nevarrackas. Palaidota šv. Jono kapinėse.

Pranešimas Lietuviams

Worcesterio lietuviai, kurie mylit Lietuvą savo Tėvynę, kurie lietuviiais, esat gimę ir lietuviiais norit but, o turit šeimynas, turit vaikus ir norit kad ir jie išmokyti lietuvių kalbą, naudokitės proga. Lietuvių kalbos ir muzikos vakarinė jaunuolių mokykla jau atidaryta nuo spalio 28-tos dienos Lietuvių Ukėšų Klubo svetainėje, 12 Vernon gatvės. Čia yra mokinama skaityt, rašyt ir dainuot.

Todel visi lietuviai, kurie tik norit, kad jusų vaikai išmokyti lietuviškos kalbos ir muzikos, atveskite juos ir prirašykite prie minėtos mokyklos.

L'et. Vaikų Mokyklėlės K-tas

Metinis Susirinkimas

Šv. Jurgio Draugystės metinis susirinkimas įvyks šeštadienį, Gruodžio 2 d., 1933 m., 7:00 val. vakare, L. U. Klubo name, 12 Vernon gatvės, Worcester, Mass.

Gerbiemieji draugai! — Kiekvieno mus yra priedermė atsilankyti į metinį susirinkimą, nes yra daug svarbų reikalų nutarti. Todel visi nariai yra kviečiami atsilankyti į šį metinį susirinkimą ir savo mokėtis užsimokėti, ypatingai tie, kurių mokėtis yra žymiai užsilikę nemokėtus.

Pasarga: — Kurie ant metinio susirinkimo neužsimokės savo užvilkty mokesčių, tie taps išbraukti iš šv. Jurgio draugystės. Komiteto Narys-V. K.

Mirė Jauna Lietuvaitė

Vos sulaukus 21 metų amžiaus, panelė Ona Anksčiuokė, SLA. 318-tos kuopos narė, mirė Belmont ligoninėje po ilgos ligos, trečiadienį. Ji palieka patėvį Joną Skerniškį ir broį Joną Skerniškį.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, 9-tą valandą ryto, nuo 373 Millbury gatvės, su bažnytinėmis apeigomis Aursos Vartų bažnyčioje.

Visų narių pareiga paskutini kartą atsiveikinti su visų mylima jaunule, kaip namuose taip ir lydinti į kapus.

Reiškia gilios užuojautos jėsiuos patėviui ir broliui Skerniškams ir visom giminėm, vardu SLA. 318-tos kuopos.

A. Kriaučelis, pirm.

Mirė Seniausia Lietuvė Worcester

Margarieta Stulgaičiūtė Gražulienė, Juozo Gražulio našlė, sulaukus apie 95 metų, mirė pirmadienį savo namuose 37 Harrison gatvės. Ji palieka dvi dukteris Elžbietą Gražulitę ir Marijoną, J. P. Foley žmoną, Providence ir du anukų. M. Gražulienė yra viena iš seniausių lietuvių kolonijos gyventojų. Ji yra Lietuvos Dukterų draugijos emė dalyvuma laidotuvėse. Karsta nešė sekantieji: M. Ščiuka, M. Bakunas, M. Gražulis, J. Gražulis, J. Foley ir D. Keley. Palaidota šv. Jono kapinėse.

Mirė Sulaukus 80 Metų

Agnieška Lapinskienė, 80 metų amžiaus, kuri mirė sekmadienio vakare, New York, buvo parvežta į Worcesterį kur išgyveno ilgesnį savo amžiaus dalį, apie 60 metų. Ji buvo pašarvota M. Cívinsko, laidotuvių name, 340 Harding gatvės. Agnieška Lapinskienė buvo viena iš pirmųjų šios lietuvių kolonijos gyventojų. Ji palieka dvi dukteris Marijoną, Vinco Valiuko žmoną ir Magdaleną, Edward Cavanaugh žmoną, abidvi iš New Yorko; vieną sunų Petrą Lapinską, Providence, R. I., astūjonis anukus ir penkis anukų vaikus.

Penktadienį, 9 val. ryto iškilmingos gedulingos mišios buvo

RIALTO TEATRE

Millbury Gatvės

Mūsų Scenoje Aasmeniškai

Pirmadienį — Antradienį Trečiadienį — Ketvirtadienį GRUODZIO 4-5-6-7

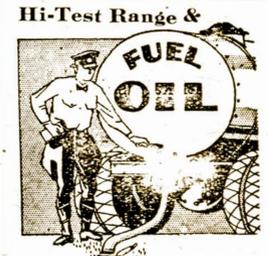
Amerikos Žymiausias Protininkas ir Hypnotistas

RAJAH SIGMUND

žmogus su Radio protu, kurs atsako visus klausimus tuojaus

PAPRASTA DUBELTAVA I SVARBIŲ PAVEIKSLŲ PROGRAMA

Įžangos kainos pasilieka tos pačios.

Millbury St. Coal & Ice COMPANY

Tel. Dial 2-7387 — Dial 3-3631

Visokios Rušies Angliai NAUJOS ANGLIJOS KOKSAI IR MĖLYNIEJI ANGLIAI MŪSŲ SPECIALISKUMAS

Aukštos Rušies Aliejus Pečiams ir Kurui

JONAS KIELA

441 Millbury St., Worcester, Mass.

atlaikytos šv. Kazimiero bažnyčioj. Mišias atlaikė kun. A. Petraitis, asistuojant kun. J. Bakanui ir kun. V. Puidokui. Karsta nešė sekantieji: J. Valinskas, A. Ališauskas, V. Šipuliauskas, S. Purvinnskas, J. Babraukas ir J. Šimkus. Palaidota šv. Jono kapinėse.

Šokiai Klubo Svetainėje Šeštadienį

Šv. Kazimiero metiniai šokiai įvyks šeštadienį, gruodžio antrą dieną, Lietuvių Ukėšų Klubo svetainėje. Šie šokiai bus paskutinieji prieš adventus, tai visi Worcesterio ir apylinkės lietuvių pasinaudokite proga ir skaitlingai atsilankykite pasilinksmit. J. Dirvelio orkestra grajis vėliausius lietuviškus šokius ir „džiaza“. Kas neateis graudysis, nes bus proga pasišokti tiek kiek užtektų iki po adventų. Rengėjai

Metinis Susirinkimas Šv. Jurgio Draugijos

Šv. Jurgio draugijos metinis susirinkimas įvyks šeštadienio vakare, gruodžio antrą, 7-tą valandą vakare, Lietuvių Ukėšų Klubo žemutinėje svetainėje. Visi malonėkite kuo skaitlingausiai imti dalyvumą, užsimokėkit mėnesines duokles ir atsiveist naujų narių prirašyti. Jau paskutinis mėnesis, laike kurio jaunieji nuo 18-os ir 21-mų metų gali įstoti be įstojimo mokesčių.

Laikė šio susirinkimo bus renkama valdyba ateinančioms metams. Kas tik norės, galės užsirašyti „Amerikos Lietuvių“ sekančioms metams ir įsigyti gražų kalėdorių 1934 metams. A. V. D.

Ben. Mendelsohn

ADVOKATAS

390 Main St. Room 931-932 Worcester, Mass. Tel. 5-3865 Res. 2-4233

DR. TESSMER

DENTISTAS

kambarys 206 — 306 Main St. Telefonas 3-7365 Viršuj Iver Johnson's Sportininkų Daiktų Krautuvės

F. A. Vaišnora, M. D.

(VEIKSNER)

LIETUVIS GYDYTOJAS

OFISO VALANDOS:

Nuo 10—12 ryte; nuo 2—4 dienos ir nuo 6—8 vakare (Sekmadieniais sulig susitarimo) Tel. 5-7810

96 Vernon G-vės, Worcester

Galandam Pliautuvus, Peilius ir Žirkles

ECONOMY REPAIR SHOP

KALVIAI

Mūsų Specialiskumas Tai Raktai, Ivaivrom Spynom ir Automobiliam SULEIDZIAM GELEZIS Kam. Lamartine ir Harding g-vių Tel. 3-9294, Worcester

MESSIER'S DINER

Pabandykit Pas Mus Sykj Pavalgyt ir Pasisvečiuot Naujai Įrengtuose Budelėse.

49 Millbury Gatvės

A L U S

Vokiški Alus ir Vynai Cullen & Co.

Tel. Dial 4-7578

Gatavai Surišta Išsinešt 22 MADISON

Parsiduoda Pianas

Pigus — Geras — Tinkamas Vaikams mokyti — Kartu ir gausit piano lekcijas. Kreipkitės —

J. VINICKAS

4 Penn Avenue — Worcester, Mass.

Jurgis A. Arenta

(Lietuvis Automobilistas)

5 Carpenter St. — Worcester

Užlaiko automobilius del Vestuvių, Krikštynų ir Laidotuvių. Nuveža ir parveža į farmų Gužynes, Pkniukus ir į kitus miestus. Patarnauja dienoj ir nakty už prieinamiausią kainą. Tel. Dial 4-3923

Sanitariška Barbernė

Šioje barbernėje rasi geriausia patarnavimą ir už prieinamiausią kainą. Taipgi mes užlaikom vaisty nuo plaukų slinkimo. Kreipkitės

JURGIS BABONAS

174 Millbury St. — Worcester

MOTIEJUS A. CIVINSKAS

Vienintėlis Lietuvių Graborus Worcester

Patarnauju laidotuviem ir išrandavoju automobilius įvaivriems reikams už prieinamiausią kainą. O 25 mylių atstume nuo Worcesterio, susisiekimo reikaluose, patarnauju už dyką. Kreipkitės — Tel. 5-5888 340 HARDING STREET

Naujos Knygos

GAUNAMOS „AMERIKOS LIETUVIO“ KNYGYNE 14 Vernon St., Worcester, Mass.

- PRAKTIŠKOJI LIETUVŲS VIREJA — Pamokymai kaip gaminami įvairūs sveiki ir gardūs valgiai — 362 skirtingi valgiai. Kaina 75c
- MAISTAŠ IR VALGIŲ GAMINIMAS — Parašyta Dr. J. Karvelio. Mokykloms ir šeiminiškėms vadovėlis ir pamokymai, kaip gamint sveikus ir skanūs valgiaus sveikiems, vaikams ir ligoniams. Kaina \$1.50
- NAMŲ DAKTARAS, nauja daktariška knyga su dviem šimtais receptų. Išgyk tuoj, sutauypsi pinigų... \$2.00
- ZEMAITES RAŠTAI, 3 tomai \$5.50
- VAINIKAS, su poetų eilėmis, paveikslais \$1.50
- RAISTAŠ, Upton Sinclair, versta iš angliškos kalbos \$1.25
- VAISGANTŲ RAŠTAI, 7-ti tomai \$7.00